

Översiktsplan 2035

Del 3 | Hänsyn och planeringsunderlag

Antagen av kommunfullmäktige 2022-01-24

Innehåll

- 5 Nulägesbeskrivning
och hänsyn
- 7 Natur
- 12 Kulturmiljö
- 15 Fritid och
rekreation
- 18 Arbetsmarknad,
näringsliv och
kompetensförsörjning
- 22 Kulturliv
- 24 Social hållbarhet
- 27 Landsbygdsutveckling
och service
- 30 Boende
och arkitektur
- 33 Trafik och
kommunikationer
- 38 Teknisk försörjning
- 41 Miljö- och riskfaktorer
- 58 Omvärldsanalys

Läsanvisning

Översiktsplan 2035 är indelad i fyra delar som behandlar olika frågor som har med hållbar översiktlig planering och kommunens kommande utveckling att göra. Hela översiktsplanen finns även som en digital version som du hittar på kommunens hemsida.

Del 1

Utgångspunkter

Här kan du läsa om vad en översiktsplan är, varför kommunen tar fram en ny, hur processen med att ta fram en översiktsplan går till samt när planen beräknas vara färdig. Du kan även läsa om vilka nationella, regionala och kommunala mål, planer och program som översiktsplanen berörs av samt hur man förhåller sig till dem. Delen innehåller också information om de mest aktuella mellan-kommunala frågeställningarna.

Del 2

Planförslag

Behandlar kommunens strukturbild och olika strategiområden samt förslag på markanvändning inom kommunen. I denna del behandlas kommunen i sin helhet genom en strukturbild men även mer detaljerat i de orter som pekas ut som serviceorter. Här kan du även hitta ställningstaganden som gjorts kopplade till de olika strategiområdena som kommunen har arbetat med.

Del 3

Hänsyn och planeringsunderlag

Beskriver de förutsättningar som kommunen har att jobba utefter idag. Denna delen lyfter fram de riksintressen och allmänna intressen som finns inom kommunen och som kan komma att påverkas vid den fysiska utvecklingen av kommunen.

Del 4

Fortsatt arbete

Beskriver hur löpande översiktlig planering fungerar och hur kommunen kan fortsätta arbetet med översiktlig planering efter att översiktsplanen har antagits. I denna del kan du även hitta de bilagor som finns till översiktsplanen. För att få en bra bakgrund och öka förståelsen för del 4 bör del 1 läsas först.

Nulägesbeskrivning och hänsyn

Fotograf: Alexander Hall

Nulägesbeskrivning och hänsyn

I följande avsnitt beskrivs kommunens nuläge indelat i ett antal tematiska avsnitt. Nulägesbeskrivningen innehåller en övergripande tematisk beskrivning av kommunen och en analys av kommunens styrkor och svagheter. Vidare redovisas riksintressen och kommunens förhållningssätt till dessa, samt andra relevanta skydd och hänsyn.

Nulägesbeskrivningen ger en bild av var kommunen står idag och har använts för att definiera viktiga utmaningsområden som kommunen står inför samt förslag på ställningstaganden för att bemöta dem.

- Natur
- Kulturmiljö
- Fritid och rekreation
- Arbetsmarknad, näringsliv och kompetensförsörjning
- Kulturliv
- Social hållbarhet
- Landsbygdsutveckling och service
- Boende och arkitektur
- Trafik och kommunikationer
- Teknisk försörjning
- Miljö- och riskfaktorer

Allmänna intressen beskrivs i andra kapitlet plan- och bygglagen och är bland annat natur- och kulturaspekter, utformning av bebyggelse samt bestämmelser i miljöbalken. De allmänna intressena ska kommunen ta hänsyn till vid planläggning och lovgivning. I miljöbalkens tredje kapitel beskrivs vilka verksamheter som är allmänna enligt plan- och bygglagen.

Riksintresse kan beskriva två olika typer av områden, större områden som riksdagen beslutat om i 4 kap. miljöbalken eller områden som är riksintressen enligt 3 kap. miljöbalken och där den ansvariga nationella myndigheten har ett ansvar för att ange anspråk. Ett riksintresse är ett geografiskt område som har pekats ut för att de innehåller nationellt viktiga värden och kvaliteter. Riksintressenas geografiska avgränsning ska inte ses som absoluta, utan en förändring i anslutning till riksintressena kan komma att påverka riksintressena som helhet samt att riksintresseområdenas skyddsavstånd beror på hur respektive områdes unika värden påverkas. Riksintressen ska behandlas och redovisas i den kommunala översiktsplanen så att det tydligt framgår hur dessa förhåller sig till andra intressen men också för att avvägningar mellan oförenliga riksintressen ska kunna göras. En beskrivning av hur kommunen förhåller sig till riksintressena finns i respektive tematiskt avsnitt nedan.

Miljö kvalitetsnormer finns för vatten, utomhusluft, fisk- och musselvatten samt omgivningsbuller och är bestämmelser om kvaliteten på de olika miljöerna. Normerna har så kallade gränsvärdesnormer som ska följas, men det finns också målsättningsnormer som ska eftersträvas. Dessa normerna baseras huvudsakligen på krav i EU-direktiv.

Natur

Berggrunden i Ljungby kommun består huvudsakligen av gnejs. Öster om Ryssby/Agunnaryd består berggrunden av granit, förutom ett nord-sydligt stråk av diabas. Både gnejs och granit ger upphov till näringsfattiga jordar, medan diabas ger upphov till mer näringsrik jord.

I samband med inlandsisens avsmältning bildades de flesta jordarterna. Den dominerande moränen utgör ofta ett tunt jordtäckte. Stråk med isälvsavlagringar finns främst i dalgångarna runt Lagaån, på Bolmsö, sydväst om Bolmen samt i området mellan Södra Ljunga och Tutaryd. De kan utgöras av både rullstensåsar och stora slättområden, vilka oftast utgör god jordbruksmark. I myrmarker finns torvjordar, vilket är vanligast sydväst om Bolmen.

Ljungby kommun är till ytan en stor kommun och omfattar en mängd olika gröna (natur) och blåa (vatten) strukturer som är spridda över dess yta. Kommunen ligger på den norra delen av Sunnerbosläätten, där sjöar, myrar och jordbruksdalar utgör öppna inslag i en skogsdominerad landskapsbild. Den västra delen av kommunen är rik på skog och myrar, medan den östra karaktäriseras av ett mer mosaikartat landskap, med insprängda nord-sydliga dalgångar med jordbruksområden mellan skogsmarker.

Inom kommungränsen finns 14 riksintressen av betydelse för naturvård. Vidare är sjön Bolmen av riksintresse för yrkesfiske och Fylleåns avrinningsområde av riksintresse för skyddade vattendrag. Som riksintresse klassas även de 39 Natura 2000-områdena i kommunen, vilka antingen hör till EU:s habitatsdirektiv eller fågeldirektiv. Vidare finns det 38 naturreservat i kommunen. 2017 inrättades ett kommunalt naturreservat i Kronoskogen precis intill Ljungby tätort vilket ger möjligheter för tätortsnära friluftsliv. Det faktum att det finns så många skyddade områden vittnar om kommunens varierande och skyddsvärda natur.

Utöver riksintressen och naturreservat är även strandområden skyddade i form av strandskydd. Strandskyddet säkerställer att strandnära naturområden är tillgängliga för friluftsliv och skyddade för växt- och djurliv, vilket innebär restriktioner vid uppförandet av ny bebyggelse och andra förändringar. I Ljungby kommun har sjöarna Bolmen, Vidöstern, Flåren, Furen, Unnen och Möckeln utökat strandskydd med 200 meter inåt land och 100 meter ut i vattnet. Övriga sjöar och vattendrag har 100 meter både inåt land och ut i vattnet.

I kommunens samhällsplanering ska enligt 7 kap. miljöbalken hänsyn tas till olika naturvärden, vilka utgör underlag till översiktsplanen och kommande detaljplanering. Det berör till exempel biotopskyddsområden, naturminne, nyckelbiotoper, naturvärden, sumpskogar, länets naturvårdsprogram, naturvårdsavtal, hotade arter och artportalen samt det generella biotopskyddet enligt 7 kap. 11 § MB.

Aktuella uppgifter om miljövärden i skogen, t.ex. nyckelbiotoper och skyddade skogsområden finns på Skogsstyrelsens hemsida. Dessa register fylls kontinuerligt på med nya områden.

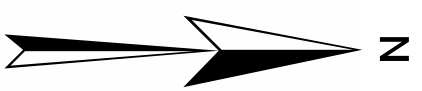
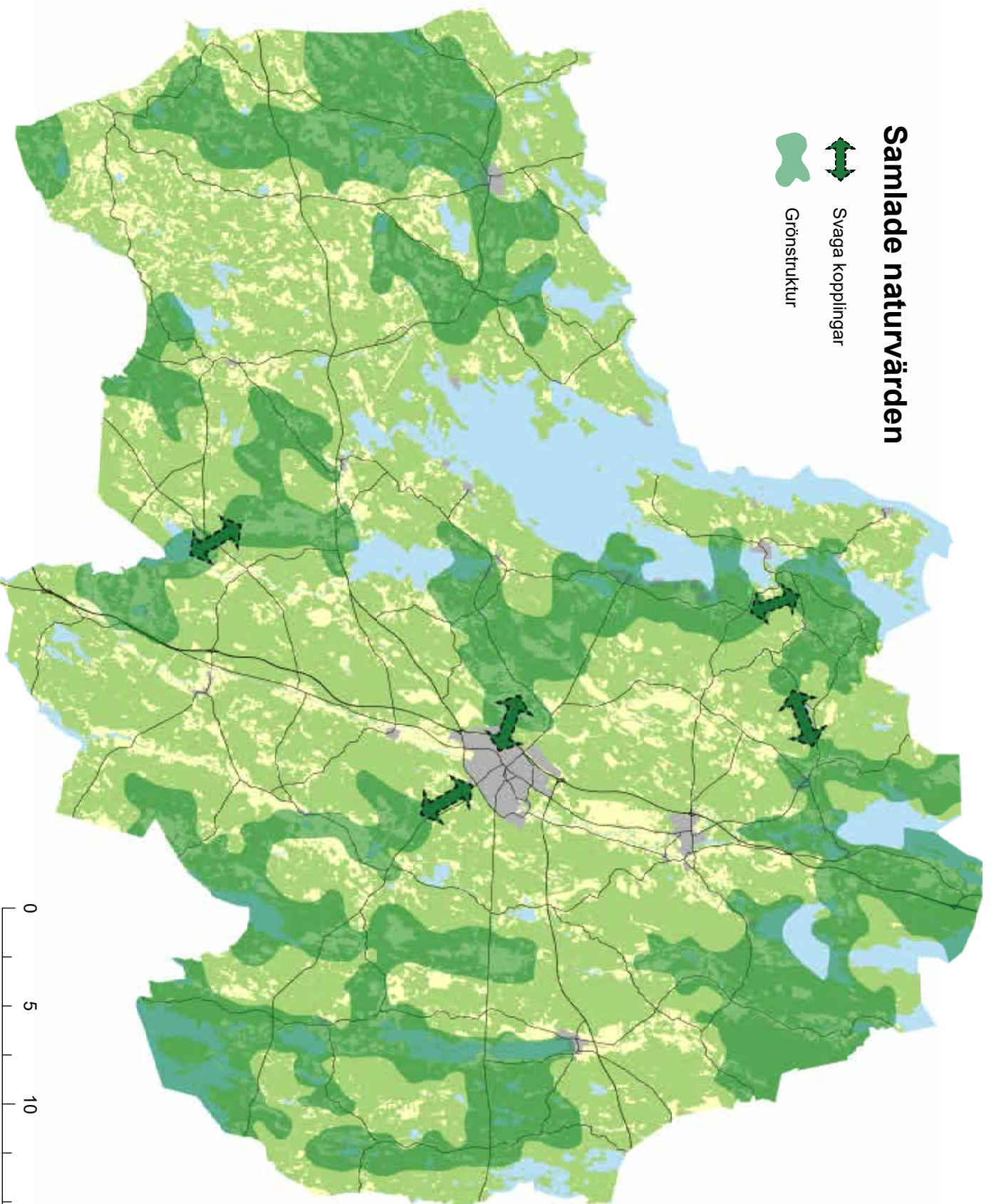
Grönstruktur består av en struktur av viktiga natur- och rekreationsområden. Dessa områden innefattar värdefulla natur- och rekreationsvärden samt områden som är viktiga för att binda ihop dessa till mer sammanhängande grönstråk. Grönstrukturen visas relativt schematiskt i översiktsplanens strukturbild och utgörs där i princip av områden som innefattar sjöarna Bolmen, Vidöstern-Flåren och Möckeln samt ett våtmarksområde runt Årshultsmynnen. Detta är områden där Ljungby kommun också ser en potential för rekreation och besöksnäring – mer om detta finns att läsa i avsnittet Fritid och rekreation. Vidare redovisas i strukturbilden en blåstruktur med de viktigaste sjöarna och vattendragen.

De områden som har högst naturvärden redovisas här i en mer detaljerad karta. Denna regionala grönstruktur har definierats utifrån länsstyrelsens ”Regional handlingsplan för grön infrastruktur” och med stöd av genomförda naturinventeringar i orterna och i områden med högre exploateringsstryck. För att kontrollera hur grönstrukturen hänger ihop med grannkommunernas har de olika länsstyrelsernas redovisning av grön infrastruktur studerats och slutsatsen är att grönstrukturen generellt sett hänger ihop bra över kommungränsen. De regionala grönstråken är avgörande för växt- och djurlivets möjlighet att fortleva och är därför av stor betydelse för biologisk mångfald och ekosystemtjänster. Inom grönstrukturen finns också viktiga landskaps- och kulturmiljövärden – ängs- och betesmark behöver dock fortsatt skötsel för att kunna bevaras och utvecklas. I kartan redovisas även var grönstråken inte riktigt hänger ihop och behöver förstärkas för att kunna fungera. I många fall är den regionala grönstrukturen beroende av att grönstrukturen på ortsnivå fungerar, vilket är tydligast i Ljungby och Agunnaryd. I orterna har grönstrukturen inventerats och definierats utifrån natur- och rekreationsvärden.

Ljungby kommun har idag grönstrukturplaner för tre av tätorterna som redovisar var upprustning behövs och var parkmark saknas. Dessa grönstrukturplaner behöver dock uppdateras och tydligare hantera ekologiska värden. I den byggda miljön spelar natur- och grönstruktur en stor roll. Gröna och blåa värden i tätorterna fyller en viktig funktion och skapar värden för staden i form av ekosystemtjänster, alltså sådant som människan får från naturen i form av till exempel pollinering, vattenrening och naturupplevelser. Ekosystemtjänster är något kommunen måste prioritera i högre grad i framtida planering, dels för samhället i sig men även för den biologiska mångfalden.

Samlade naturvården

- Svaga kopplingar
- Grönstruktur

0 5 10 20 Kilometer

Den biologiska mångfalden i kommunen och länet har minskat, vilket främst beror på att dess livsmiljöer påverkats av miljöförstörrelse i form av strukturomvandlingar inom skogs- och jordbruket. Inom kommunen och Kronobergs län är det främst arealen åker och betesmark samt slätteräng som minskat, vilket bidragit till att Kronoberg är det län i Sverige där rödlistade arter dör ut i snabbast takt. I översiktsplanen poängteras därför betydelsen av att säkerställa att aktiv jordbruksmark kan bibehållas och att eventuella ianspråktagande görs på ett hållbart sätt. Urbaniseringen sker i en högre takt vilket bidragit till att det brukade landskapet riskerar att försvinna när allt fler bosätter sig i städer och färre brukar marken.

En kommunal ansvarsart är en rödlistad/fridlyst art med ett ur nationellt perspektiv viktigt utbredningsområde i ett visst geografiskt område, i det här fallet Ljungby kommun. Ljungby kommuns ansvarsarter utgörs av de rödlistade växterna klockgentiana, skaftslamkrypa och flytsvalting. Urvalet av ansvarsarterna har gjorts i samråd med länsstyrelsen. Klockgentiana och skaftslamkrypa förekommer vid respektive i sjön Bolmen, medan flytsvalting förekommer i en sjö i södra delen av kommunen. Den fleråriga örten klockgentiana växer ofta vid stränder och gynnas av bibehållen betesmark. Den ettåriga vattenväxten skaftslamkrypa är beroende av att sjöar inte förorenas och försuras. För den fleråriga vattenväxten flytsvalting är det viktigt att dess växtlokaler inte växer igen.

På samma sätt finns det kommunala ansvarsbiotoper som är typiska för Ljungby kommun men ovanliga i andra delar av regionen eller landet. Dessa miljöer har höga biologiska värden samt många rödlistade och krävande arter. Liten utbredning ofta kombinerad med minskande trend innebär risk för förlust av biologisk mångfald. Ljungby kommuns ansvarsbiotoper utgörs av "Fuktängar med blåtätel och starr" (Natura 2000-kod 6410) samt "Öppna mossar och kärr" (Natura 2000-kod 7140).

Den biologiska mångfalden påverkas även av invasiva arter (arter som inte förekommit naturligt i Sverige utan har flyttats hit), varav vissa är medvetet inplanterade medan andra spridits genom oaktsamhet. De invasiva arterna kan konkurrera ut naturligt förekommande arter och påverka ekosystemet negativt. I Ljungby kommun har bland annat jättelokan spridit sig och tränger undan inhemska arter.

Förhållningssätt till aktuella riksintressen:

Naturvård

Det finns 14 områden, utspridda i hela kommunen. Många av områdena, särskilt i den västra delen av kommunen, har värden i form av våtmarksområden, sjöar/vattendrag, naturskog och växtliv, ibland kombinerade med geologiska värden eller odlingslandskap.

I östra delen av kommunen finns främst områden med sjöar, odlingslandskap, lövskog, fågelliv, växtliv och geologiska värden. Riksintresseområdena ingår i översiktsplanens definierade områden med värdefull natur. Hänsyn till denna definierade grönstruktur, och därmed riksintressena för naturvård, är en förutsättning vid framtagande och hantering av markanvändningsförslag. Där intressen står mot varandra behöver fördjupade studier visa hur grönstrukturens funktion kan bevaras vid ändrad markanvändning. Bebyggelseområden eller större infrastrukturplaneringar ska om möjligt inte planeras i obruten terräng inom riksintresseområdena, medan enstaka bebyggelse och besöksmål bör planeras med försiktighet.

Yrkesfiske

Sjön Bolmen. Mark- och vattenområden som har betydelse för yrkesfisket ska så långt som möjligt skyddas mot åtgärder som kan påtagligt försvåra fiskenäringen. Riksintresset utnyttjas därför som stöd vid tillståndsprövning och planering av för fisket konkurrerande verksamheter. Havs- och vattenmyndigheten arbetar med en översyn av riksintresset.

Skyddade vattendrag

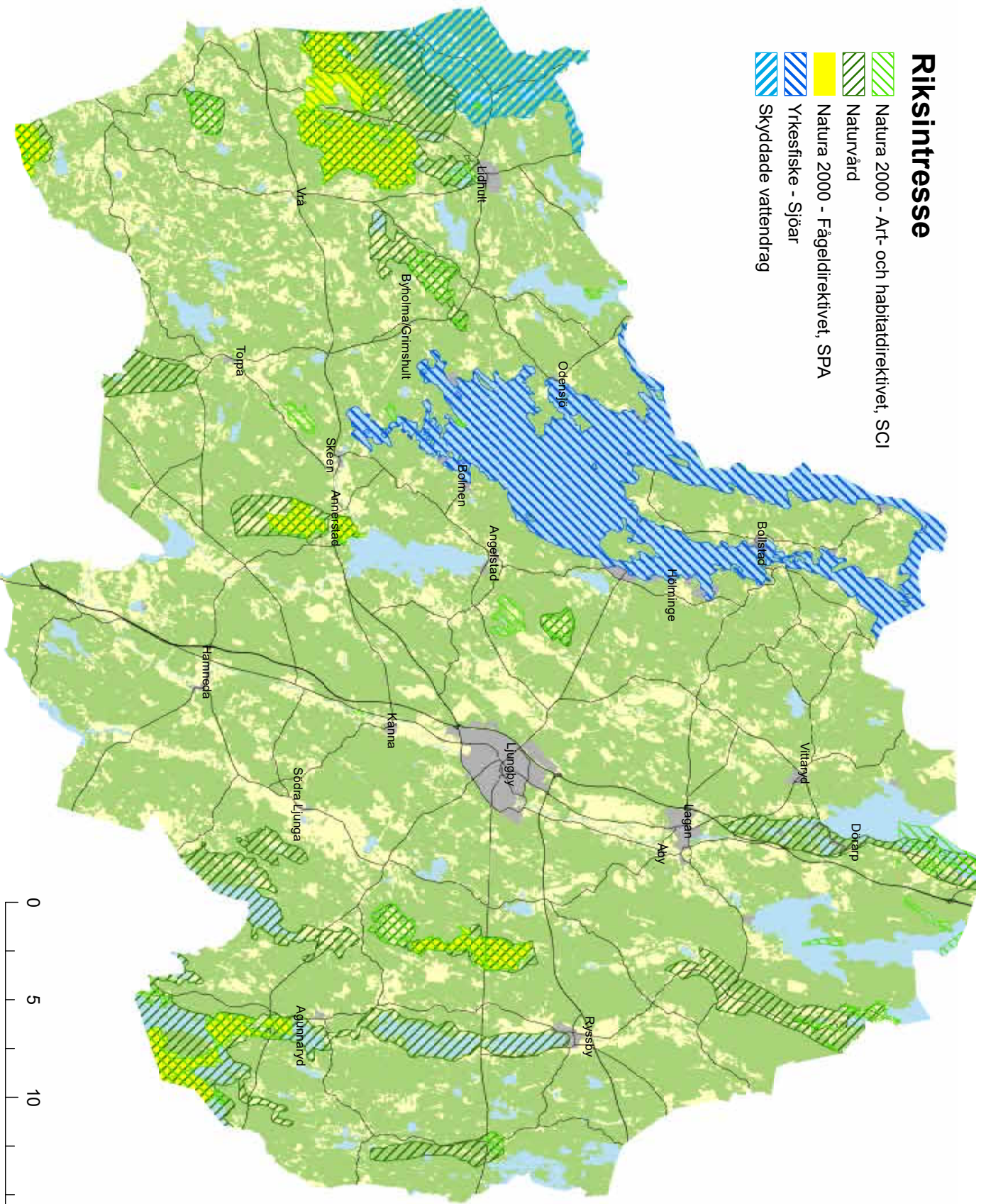
Fylleåns avrinningsområde, med källområde i de myr- och skogsrika gränstrakterna mot Hallands län. Fylleån är relativt lite påverkad av vattenkraftsutbyggnaden och sjöregleringarna är små. Vattenkraft samt vattenreglering eller vattenledning för kraftändamål får inte utföras i Fylleån med tillhörande käll- och biflöden.

Natura 2000

I kommunen finns 39 områden som är klassade som Natura 2000-områden med habitatsdirektiv och i några fall även fågeldirektiv. För alla Natura 2000-områden finns en bevarandeplan som ska följas. Det krävs tillstånd enligt Miljöbalkens 7 kap. 27-29 §§ för verksamheter eller åtgärder i eller i anslutning till ett Natura 2000-område som på ett betydande sätt kan påverka miljön i naturområdet. Bebyggelseområden eller större infrastruktur ska om möjligt inte planeras inom Natura 2000-områden. Enstaka bebyggelse och besöksmål bör planeras med försiktighet. Vid en eventuell utbyggnad av ny stambana för höghastighetståg i den korridor som är utpekad i översiktsplanen kommer dock ett Natura 2000-område vid Toftaån att beröras. Järnvägskorridoren har placerats så att berörd del av området kan minimeras.

Riksinträsse

- Natura 2000 - Art- och habitatdirektivet, SCI
- Naturvård
- Natura 2000 - Fågeldirektivet, SPA
- Yrkesfiske - Sjöar
- Skyddade vattendrag

Kulturmiljö

Fotograf: Anna Gummesson

Kulturmiljö

Med kulturmiljö menas de miljöer som har formats av oss människor genom tiderna. Kulturmiljöer är nödvändiga kunskapskällor för att vi ska förstå och uppleva både historien och dagens samhälle. För att man ska kunna ta del av kulturmiljöerna är det viktigt att de bevaras, används och utvecklas.

Ljungby kommuns kulturmiljöer har koppling till hela spektret av jordbruk, industrier, byar, staden, militär-anläggningar, kyrkor, gravfält, kommunikationer och muntliga berättelser. Kommunens kulturmiljöer präglas till stor del av naturförutsättningarna, skog med delvis stort inslag av myrmark samt nord-sydliga dalstråk med vatten, jordbruksmark, vägar och bebyggelse. Det viktigaste dalstråket är Lagadalen, vilken innehåller flera generationer av nationellt betydelsefull vägstruktur, i form av E4:an och dess föregångare Riksettan och Lagastigen, samt flera viktiga kulturmiljöer och storslagna fornlämningsmiljöer.

Det kommunövergripande kulturmiljöprogrammet som antogs av kommunfullmäktige 2019-06-17 innehåller riktlinjer för skydd och utveckling. Jämfört med tidigare kulturmiljöprogram har det större fokus på helhetsmiljöer och modernare bebyggelse. Kulturmiljöprogrammet omfattar 36 områden, av vilka 8 även är riksintressen. Riksintresseområdena i Ljungby kommun utgörs av landsbygdsmiljöer med odlingslandskap och bebyggelsemiljöer, med allt från herrgårdar till bondbyar. Kulturmiljöprogrammet innehåller dessutom avsnitt med lagstiftning, aktuella mål, en kulturhistorisk beskrivning av kommunen och en redogörelse av skyddsobjekt som kyrkliga kulturminnen, byggnadsminnen och fornlämningar. I kommunen finns fyra byggnader som är klassade som byggnadsminnen. Utöver dessa skyddade områden finns många kulturhistoriskt intressanta bebyggelsemiljöer, där dock byggnader och miljöer i många fall saknar tydligt förankrade och utökade skydd och därmed riskerar att förvanskas eller rivs.

De områden som redovisas i kulturmiljöprogrammet uppvisar ett sådant särskilt historiskt, kulturhistoriskt, miljömässigt eller konstnärligt värde som avses i plan- och bygglagens 8 kap 13 §. Fastighetsägaren har ansvar för att alla om- och tillbyggnader utförs på ett sätt som gör att byggnader och bebyggelseområden inte förvanskas, vilket gäller både om åtgärderna kräver bygglov och inte.

För att i större utsträckning kunna reglera bebyggelsen inom dessa områden behövs utökad lovplikt. Med fornlämningar menas ”lämningar efter människors verksamhet under forna tider, som har tillkommit genom äldre tiders bruk och som är varaktigt övergivna”. Lämningarna ska dessutom ha tillkommit före 1850.

Alla fornlämningar, och ett område runt dem, är skyddade av lagstiftningen. Det omgivande fornlämningsområdet har samma lagskydd som fornlämningen men dess storlek behöver oftast fastställas av länsstyrelsen i samband med åtgärder i fornlämningens närhet.

Inför detaljplanering av ett område bör fornlämnings-situationen utredas tidigt för att förenkla processen. Ljungby kommun har många och ovanligt välbevarade fornlämningar, vilka till stor del är koncentrerade invid sjöar och längs vattendrag som Lagaån. Två fornlämnings-typer där kommunen utmärker sig är fornåkrar och grav-fält. Fornåkrar är spår efter tidigare odling, vilka återfinns både på dagens skogsmark och jordbruksmark, och även kan innehålla andra typer av lämningar. Kända fornlämningar finns redovisade i Riksantikvarieämbetets databas och är sökbara via flertalet karttjänster, till exempel länsstyrelsens webb-GIS.

Kulturmiljöarbete handlar mycket om att skapa förutsättningar för människor att bevara, använda och utveckla kulturmiljöer. Det är därför viktigt att arbeta tvärsektorielt med kulturmiljöer, inom bland annat samhällsplanering, besöksmålsutveckling, naturvård och fastighetsförvaltning.

Kommunens kulturmiljöarbete inkluderar myndighetsutövning, förvaltning, kunskapsspridning och tillgängliggörande av kulturmiljöerna. Förbättrad kunskapsspridning om kulturmiljöfrågor kan vara ett sätt att stärka förståelsen för dessa frågor och att kulturmiljöer tydligare ses som resurser för tillväxt och livskvalitet i bland annat samhällsplanering, naturvård och besöksnäring. För att förbättra styrningen och samordningen av det kommunala kulturmiljöarbetet behövs, förutom ett tydligt och förankrat kulturmiljöprogram, även tydliga rutiner för både det löpande och det långsiktiga arbetet.

Förhållningsätt till aktuella riksintressen:

Kulturmiljövård

Det finns 8 områden i kommunen, där alla utom en ligger i de gamla centralbygderna Lagadalen och Bolmsö. Riksintressena uppvisar fornlämningsmiljöer, odlingslandskap, lång bosättningskontinuitet och koppling till kommunikationsstråk. Riksintressena ingår bland de utpekade värdefulla kulturmiljöerna i Ljungby kommuns kommunomfattande kulturmiljöprogram, vilka anges vara områden som enligt plan- och bygglagens 8 kap. 13 § är värdefulla ur kulturmiljöhänsyn och där generellt förvanskningförbud gäller. För alla dessa kulturmiljöer beskrivs historik, viktiga miljöer, bevarandevärde, karaktärsdrag och kvaliteter samt aktuellt lagskydd i kulturmiljöprogrammet. Utifrån dessa har kulturmiljöprogrammets riktlinjer för framtida utveckling tagits fram, vilka definierar hur riksintressenas värden ska hanteras.

Vidare kan länsstyrelsens fördjupade beskrivningar av riksintressena fungera som ett viktigt stöd vid handläggning av plan- och byggärenden, men det kvarstår i nuläget viss formell hantering för alla riksintressen utom Hamneda.

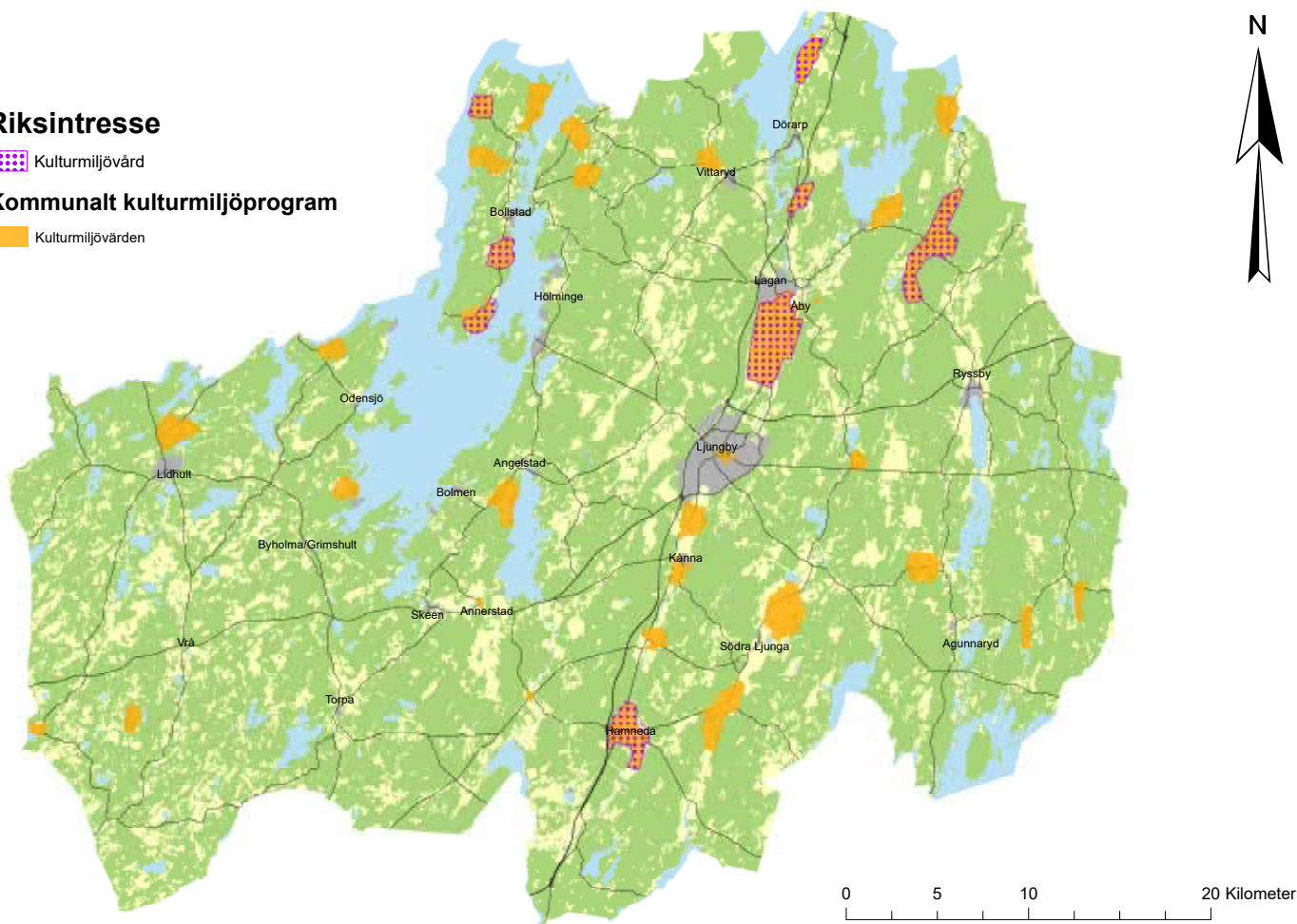
Där intressen står mot varandra behöver fördjupade studier visa hur kulturmiljöns funktion kan bevaras vid ändrad markanvändning. Bebyggelseområden, infrastruktur eller besöksmål inom riksintresseområdena bör planeras med försiktighet. Två av riksintressena, Hamneda och Trotteslöv - Össlöv- Fallnaveka, berörs av översiktsplanens förslag på nyexploatering. Vid redovisning av översiktsplanens markanvändningsförslag i Hamneda och Lagan förtydligas vilka områden som berörs av riksintresset. I kulturmiljöprogrammet finns riktlinjer för hur hänsyn ska kunna tas samtidigt som orterna kan utvecklas.

Riksintresse

 Kulturmiljövård

Kommunalt kulturmiljöprogram

 Kulturmiljövården

Fritid och rekreation

Fotograf: Pernilla Lydén

Fritid och rekreation

I Ljungby kommun är möjligheterna till en bra fritid goda, eftersom det finns ett rikt föreningsliv och har närheten till naturen. Runt omkring i kommunen finns det en mångfald av aktivitetsytor som exempelvis sporthallar/planer, friidrottsanläggningar, 18-håls golfbana, motocrossbana och ridanläggningar. I kommunen finns det moderna arenor som kan användas av både invånare samt vid kommersiella event. I dagsläget finns det behov av mer ändamålsmissiga lokaler samt infrastruktur och kommunikationer, såsom kollektivtrafik, för att nyttja dessa lokaler. Kostnaden för delaktighet i föreningslivet är jämförelsevis låg nationellt jämfört. Vissa utrustningskrav på exempelvis idrottsutrustning är dock trösklar som behöver överbryggas. Ett sätt att hantera det är en fritidsbank som lånar ut utrustning till kommuninvånare i alla åldrar.

I Ljungby kommun är möjligheten till rekreation och avkoppling god med möjlighet till bad och fiske. Det omväxlande landskapet med 190 sjöar har genom historien utformat Ljungby och dess omgivning, vilket medför att flera orter har nära till rekreationsområden. I kommunen finns det många naturreservat, där det finns möjlighet att uppleva natur av varierande slag. Bolmenområdet, Vidösternområdet och Möckelnområdet utgör riksintresse för friluftsliv och består alla tre av större sjöar med närområde.

Grönstrukturen i översiktsplanens strukturbild omfattar större sammanhängande områden med natur- och rekreationsvärden, vilka omfattar de tre riksintressanta sjöområdena samt ett våtmarksområde runt Årshultsmyren.

Dessa utgör områden där Ljungby kommun också ser en potential för rekreation och besöksnäring. Ett problem är tillgängligheten till områdena. Man behöver bil för att nå de flesta rekreationsområdena, eftersom cykelvägnätet eller kollektivtrafiken inte är utvecklat till dem. Runt omkring i kommunen är kulturmiljöerna många där man kan uppleva både det historiska och kulturella arv som präglar vår kommun.

Förhållningssätt till aktuella riksintressen:

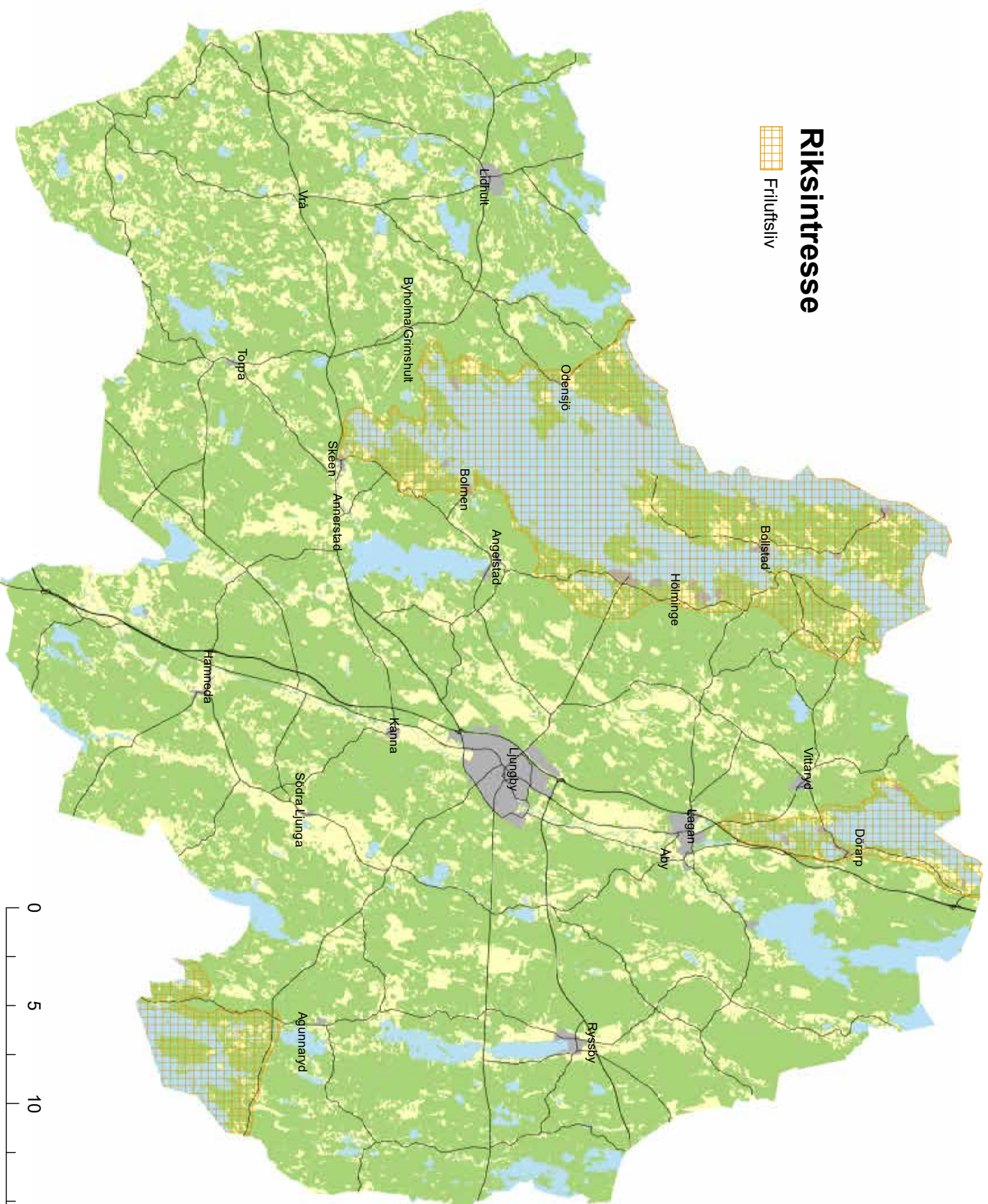
Friluftsliv

Bolmenområdet, Vidösternområdet och Möckelnområdet med omland är riksintressen för friluftsliv. Naturvårdsverket beslutade 2017 om justerade avgränsningar och nya fördjupade värdebeskrivningar för alla kommunens riksintressen för friluftsliv. Riksintressena innehåller områden med särskilt goda förutsättningar för berikande upplevelser i natur- och kulturmiljöer samt områden med särskilt goda förutsättningar för vattenanknutna friluftaktiviteter och därmed berikande upplevelser. Särskild hänsyn ska tas till befintliga natur- och kulturmiljövärden, landskapsbild, vattenkvalitet, service och allmänhetens tillgång till områdena. Av särskild betydelse är att strandområdenas natur- och rekreationsvärden bevaras och utvecklas. Strandområdenas värden hanteras i den kommunala planen för landsbygdsutveckling i strandnära läge samt för sjön Bolmen även i utvecklingsprogrammet för Bolmens östra strand. Vid arbete med vattenmiljöer är det viktigt att vid behov ha dialog med övriga kommuner som berörs av sjön.

Där intressen står mot varandra behöver fördjupade studier visa hur friluftslivets funktion kan bevaras vid ändrad markanvändning. Bebyggelseområden eller större infrastruktur ska om möjligt inte planeras i obruten terräng inom riksintresseområdena, medan besöksmål bör planeras så att friluftslivets värden kan bevaras och utvecklas.

Riksintresse

 Frluftsliv

WILLY:S

Vard. 8-21

Lör. 8-21

Sön. 9-21

WILLY:S

Arbetsmarknad,
näringsliv och
kompetensförsörjning

Arbetsmarknad, näringsliv och kompetensförsörjning

En fungerande arbetsmarknad där arbetstagare och arbetsgivare möts, och där utbud och efterfrågan matchas mot varandra, är viktig för att en kommun ska fungera. Den svenska arbetsmarknaden består till cirka 2/3 av privat näringsliv och cirka 1/3 av offentlig sektor, varav näringslivet har störst betydelse för sysselsättning och ekonomisk tillväxt. Olika branscher ställer olika krav på arbetskraftens kompetens, varför arbetsmarknadens sammansättning spelar stor roll för vilka kompetenser som efterfrågas. Rätt kompetens kan säkerställas med kompetensförsörjning, antingen via rekrytering eller via kompetenshöjande åtgärder.

Arbetsmarknad

Arbetsstillfällena i Ljungby kommun är koncentrerade till centralorten med närområde. De större arbetsplatserna finns främst i centralorten och intill de större trafikstråken, samt i Lidhult. I övriga orter utgörs arbetsplatserna främst av mindre verksamheter. Nästan en tredjedel av sysselsättningen i kommunen finns inom tillverkning, vilket är klart mer än i länet och riket. Kommunen har också en jämförelsevis liten handels- och servicesektor samt privat tjänstesektor. Andelen sysselsatta inom offentlig sektor är också något lägre, där vårdsektorn är stark och statlig sektor svag. Eftersom Ljungby kommun är en relativt liten arbetsmarknad är branschbredden begränsad, vilket innebär att smalare yrkesgrupper inte är representerade i kommunen utan behöver arbetspendla till andra orter. På en mindre arbetsmarknad kan det även vara svårt för arbetsgivarna att hitta efterfrågad kompetens. Ljungby kommun har en låg in- och utpendling, vilket gör att arbetsmarknaden för huvuddelen av befolkningen avgränsas till kommunen. Pendlingsnettot är i nuläget något negativt.

Arbetslösheten i Ljungby kommun är 6,4 % i augusti 2021, vilket är lägre än genomsnittet i både länet och riket. De som i dagsläget står till arbetsmarknadens förfogande är framförallt nyanlända/utrikesfödda och i mindre utsträckning ungdomar. Att få dessa grupper i arbete är viktigt både för att minska arbetslösheten och försörja arbetsmarknaden med arbetskraft. Det är framöver färre unga som inträder på arbetsmarknaden än åldersavgångarna, vilket riskerar till att leda till brist på arbetskraft.

Näringsliv

Näringslivet i Ljungby kommun kännetecknas av en stor andel tillverkningsindustri. Näringslivets struktur utgörs till allt större del av små och medelstora företag, vilket gör den mindre känslig för förändringar och omställningar. En förskjutning från tillverkningsindustri till övriga branscher sker över tid, med en ökning av antalet sysselsatta hos service- och tjänsteföretagen de senaste åren. Ljungby har ett attraktivt läge i korsningen mellan E4:an och Riksväg 25, vilket är viktigt för branscher med logistikföretag. Kommunen har en jämförelsevis hög specialisering inom flera olika industrinäringar, men nästan ingen inom handels- och servicesektorn eller den privata tjänstesektorn.

Tillverkningsindustrin är exportorienterad, vilket gör att den är konjunkturkänslig. Denna bransch lever också ständigt med hotet om att produktionen kan utlokaliseras. Många företag har brist på personal med rätt kompetens och det kan vara svårt att få ungdomar att utbilda sig inom industriteknik. Inom industrin är teknikutveckling viktig för att företagen ska kunna vara konkurrenskraftiga och här är digitaliseringen av produktion och produkter ett tydligt önskemål. Eftersom kommunen har en begränsad branschbredd är det viktigt att stärka de branscher som är underrepresenterade. Den pågående ökningen inom tjänstesektorn behöver uppmuntras, där upplevelse- och besöksnäringen är en intressant och växande bransch. Besöksnäringen är Sveriges snabbast växande bransch, vilken bidrar till lokal och regional utveckling runtom i landet, och Ljungby kommun har beslutat att arbeta med besöksnäringen på ett mer strategiskt sätt. Det strategiska arbetet sker i nära samverkan med Destination Småland, Region Kronobergs organisation för utveckling av besöksnäringen. För Region Kronoberg finns en besöksnäringstrategi för 2021–2026. I dagsläget är Ljungby kommun stark på den utländska marknaden, men det finns potential att rikta in sig på nya marknader och samtidigt förstärka redan etablerade marknader.

En viktig förutsättning för att näringslivet ska kunna utvecklas är att det, liksom idag, finns tillgänglig och byggbar mark både i Ljungby och i övriga större orter. Markområdena ska vara attraktiva, där bra läge värderas högst. För verksamheter innebär det ofta skyltläge i välexponerade lägen till exempel längs med E4:an medan det för tjänsteföretag snarare innebär centrala lägen. För att locka unga vuxna är det förutom arbetsutbudet även viktigt att utveckla kommunens attraktivitet även på andra plan. Bland annat genom att öka tillgången på aktiviteter, kultur och friluftsliv och möjligheten till vidareutbildning.

Kompetensförsörjning

Att matcha utbud och efterfrågan på arbetskraft är inte helt enkelt i en mindre arbetsmarknad. Det finns en matchningsproblematik då många arbetsgivare har svårt att rekrytera samtidigt som det finns ett utbud av arbetskraft som inte har efterfrågad kompetens. I kommunen finns idag ett behov av bland annat erfarna och/eller välutbildade ingenjörer, IT-tekniker, elektriker, sjuksköterskor, pedagoger, säljare och lastbilsförare. Under de närmsta åren förväntas också stora pensionsavgångar inom sektorerna utbildning, bygg, service och omsorg, samt för övriga högskoleutbildade.

Andelen högutbildade i Ljungby kommun är låg jämfört med både länet och riket, vilket syns på andelen i yrkesverksam ålder med eftergymnasial utbildning. Däremot är andelen som slutför grundskolan och gymnasiet högre än rikssnittet. Kvinnor har generellt sett högre utbildningsnivå än män och skillnaden har ökat under det senaste decenniet.

På Campus Ljungby finns högre utbildning i form av högskola och yrkeshögskola, med utbildningar till bland annat sjuksköterska och lönekonsult. Campus Ljungby har ett nära samarbete med det lokala näringslivet, vilket gör att uppdragsutbildningar kan skräddarsys utifrån beställarens behov. Ljungby kommun har liksom de flesta kommuner som inte är storstäder eller universitetsorter en nettoutflyttning bland unga vuxna, vilket också är ett problem för kompetensförsörjningen.

För att lösa kompetensförsörjningen behövs ett brett arbete med kompetensutveckling av befintlig personal, ökad inpendling och att locka hit arbetskraft (främst unga vuxna) från andra regioner. Förbättrad kollektivtrafik med kortare pendlingsstider är ett sätt att öka arbetsmarknader. Genom att starta upp fler utbildningar på Campus Ljungby är förhoppningen att arbetsmarknaden kan försörjas med den arbetskraft som efterfrågas.

Kulturliv

Fotograf: Anna Gummesson

Kulturliv

I Ljungby kommun finns en mångfald av kulturuttryck och ett brett kulturutbud. Verksamhetsplanen för kultur i Ljungby kommun är ett levande politiskt styrdokument för kommunens kulturverksamhet och är kopplad till Kulturplan Kronoberg, kulturpolitikens styrdokument på regional nivå. Många aktörer bidrar till att skapa ett rikt kulturliv i Ljungby kommun – det professionella kulturlivet, det civila samhället och föreningslivet. Andra viktiga aktörer är folkbildning och näringsliv. Det finns flera olika aktörer inom bild och formkonstområdet i Ljungby. På scenkonstområdet, som inrymmer områdena musik, teater och dans, finns också ett flertal aktörer.

I Ljungby kommun finns en unik berättartradition med en verksamhet som är omfattad även i ett internationellt perspektiv. Sedan december 2018 är Sagobygden, en verksamhet som drivs av den ideella föreningen Berättarnätet Kronoberg, upptaget på Unescos register över goda metodiska exempel på hur man kan arbeta med att trygga immateriella kulturarv. Berättarnätet Kronoberg ingår i det nationella arbetet med Unescos konvention om tryggnad av det immateriella kulturarvet. Detta är det första exemplet på immateriellt kulturarv i Sverige. Det immateriella kulturarvet och berättartraditionen kan stärkas ytterligare, vilket kan ha positiv inverkan på kommunens identitet och besöksnäring. Berättartraditionen är ett av fokusområdena för att nå kommunvisionen ”I Ljungby kommun formar vi framtiden tillsammans. 35 000 invånare år 2035”.

Den samtida konstens uttrycksmöjligheter kan inkludera Ljungby kommuns fokusområden på många olika sätt. Det kan handla om att aktivera platser och skapa reflektion genom till exempel estetiska kvaliteter, platsens historia, kollektiva minnen eller relationer. Väl gestaltade offentliga miljöer och möjlighet till inflytande i processen, påverkar människors trygghet, gemenskap och delaktighet. Kommunens konstpolicy och 1%-regeln tillämpas i Ljungby kommun. I kommunen finns ett utarbetat kommunalt kulturstödssystem som kan stödja kulturverksamhet i föreningar, nätverk, organisationer och till enskilda och andra aktörer.

Viktiga kulturella mötesplatser i staden är Sagomuseet, Kulturhuset Grand, Länets bildkonstmuseum Ljungbergsmuseet, Folkbiblioteken, Sommarscenen Ljungby hembygdspark och det historiska Ljungby Gamla Torg. Regionalt, statligt och kommunalt stöd utgår till Ljungbergsmuseet och kulturföreningen Berättarnätet Kronoberg. I Ljungby finns två kommunala kulturarenor som används för scenkonstframträdanden, Godsmagasinet och Grand, samt en kommersiell biograf. I kommunen finns en kulturskola som erbjuder undervisning i ämnena musik, dans och muntligt berättande i ett antal orter. Det finns i kommunen ett behov av upprustade, tillgänglighetsanpassade och/eller nybyggda lokaler och scener som är anpassade utifrån de olika aktörernas och konstformernas behov.

Social hållbarhet

Fotograf: Anna Gummesson

Social hållbarhet

För att få en nulägesbild av den sociala hållbarheten i Ljungby kommun har ett antal nyckeltal studerats. De har valts ut för att de berör arbete som kommunen bedriver inom social hållbarhet och därigenom kan påverka. Samtliga nyckeltal kopplas både till den faktiska inkluderingen i samhället och till känslan av att vara inkluderad i samhället, då båda faktorerna är nödvändiga för att undvika utanförskap i samhället.

Antalet anmälda våldsbrott kan användas som ett mått på hur hög brottsligheten är. Hög brottslighet anses vara ett tecken på utanförskap, eftersom fler personer då inte följer de regler som styr ett demokratiskt samhälle. I Ljungby kommun är det få anmälda våldsbrott både jämfört med riket och regionen, och siffran har dessutom sjunkit under åren 2017–2020.

Ohälsotalet är ett mått på hur många dagar under en tolv månadersperiod som Försäkringskassan betalar ut ersättning vid nedsatt arbetsförmåga i förhållande till antalet försäkrade i åldrarna 16–64 år. I Ljungby kommun ligger ohälsotalet högt i förhållande till jämförelsekommuner och riket under hela perioden 2001–2020, särskilt för kvinnor. Efter år 2010 ligger Ljungby kommun högre än riket och alla jämförelsekommuner. Under perioden 2016–2020 är dock tendensen sjunkande..

Valdeltagandet är en grundpelare i en fungerande demokrati där varje individ känner sig inkluderad i samhället och dess utveckling. Valdeltagandet i Ljungby kommun är på rikssnittet.

Långtidsarbetslöshet medför avsaknad av en fast inkomst och därmed en stabil ekonomi. Eftersom arbetslöshet också får till följd att arbetets sociala sammanhang förloras, innebär det i dubbel bemärkelse en risk för utanförskap. Andelen långtidsarbetslösa i kommunen är lägre än i riket. Både långtidsarbetslösheten och den vanliga arbetslösheten gick dock upp markant år 2020 i samband med Covid19-pandemin, särskilt för ungdomar.

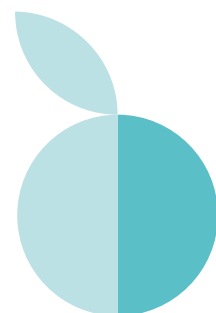
Antalet elever som är behöriga för och genomför gymnasiestudier ses som ett tecken på inkludering då arbetsmarknaden i större utsträckning efterfrågar högre utbildning. För enkelt kan det sägas att en gymnasieexamen i många fall är nödvändig för att etablera sig på arbetsmarknaden. I kommunen är andelen elever i årskurs 9 som är behöriga till yrkesprogram lägre än i riket, men var fram till 2016 högre än i riket. Andelen med gymnasial utbildning är betydligt högre än i riket och regionen. Andelen som har eftergymnasial utbildning är däremot lägre i kommunen än i riket och regionen.

Andelen hushåll och invånare i ekonomisk utsatthet är ett tecken på socioekonomiskt utanförskap. Svag ekonomi begränsar nämligen individer i deras möjlighet att delta i samhället och i företeelser som i många fall ses som självklara, som avgifter till föreningar, möjlighet till semesterresor eller att kunna ge bort presenter. I Ljungby kommun är andelen 0–19 åringar i ekonomiskt utsatta hushåll klart lägre än i riket. Vidare ökar antalet orosanmälningar för barn i kommunen, vilket är en viktig indikator på barns och ungdomars situation.

Även avsaknad av tillit till andra är lägre än i riket. Avsaknad av tillit hos invånare är en stark indikator för utanförskap då det underlättar för andra strukturer att få fäste, hos individer så väl som i samhället i stort. Några av dessa strukturer kan vara extremistiska grupper, kriminella nätverk eller hemlöshet. Delaktighet i samhället är viktig för att känna tillit. Det utanförskap som kan drabbar de personer som inte har tillgång till eller kunskap att ta del av digitala lösningar, välfärdsteknik och e-hälsa måste hanteras. Den digitala delaktigheten är en av de vägar som leder till social hållbarhet.

Barnkonventionen blev lag 2020. En av de bärande principerna (artikel 3) i barnkonventionen är att barnens bästa ska bedömas och beaktas i alla frågor som rör barn. I kommunens fysiska planering tas hänsyn till barnperspektivet och relevanta konsekvenser beskrivs. Vid behov kan även en separat barnkonsekvensanalys göras. Artikel 12 tar upp barns rätt att vara delaktiga och komma till tals (artikel 12) och det är därför viktigt att fråga barnen om deras uppfattningar om exempelvis skolvägar och lekområden. Artikel 31 poängterar att det är viktigt att uppmärksamma att barns fysiska utrymme för utomhusvistelse och lek minskar vid förtätningar. Barnens olika vägar till och från lektytor behöver beaktas.

Den sociala hållbarheten hanteras i samhällsplaneringen främst vid utformning av den fysiska miljön och vid medborgardialog. Den fysiska miljön behöver bland annat hantera behovet av sociala mötesplatser och betydelsen av trygghets- och säkerhetsaspekter vid utformning av allmänna platser. Medborgardialog behöver utformas utifrån jämställdhets- och integrationsperspektiv för att alla ska få likvärdig möjlighet att komma till tals.

Landsbygdsuveckling
och service

Landsbygdsutveckling och service

Ljungby kommun kan ses som en landsbygdskommun. Kommunen är en av de största till ytan söder om Stockholm. Befolkningstätheten är 16 invånare per kvadratkilometer, vilket är relativt lågt för en kommun i södra Sverige. I västra kommundelen är det som mest glesbefolkat, med endast 0–5 invånare per kvadratkilometer. Kommunens totala yta utgörs huvudsakligen av landsbygd av skiftande karaktär. Ljungby kommun karaktäriseras av flertalet mindre orter, utspridda över en stor geografisk yta. Cirka 28 procent av kommunens befolkning bor utanför kommunens tätorter.

Landsbygden i Ljungby kommun erbjuder attraktiva boendemiljöer, med vackra kultur- och naturmiljöer. Det finns flertalet skolor och förskolor på landsbygden, ett antal dagligvaruhandlare med ombudstjänster och landsbygden präglas även av ett starkt föreningsliv. Den relativt glesa befolkningen gör att även mindre orter får en viktig roll. Näringslivet utanför Ljungby består traditionellt sett mest av tillverkningsindustri, samt jord- och skogsbruk. Numera växer sektorerna för tjänster, service och besöksnäring, och blir allt viktigare för att skapa och erbjuda arbetstillfälle.

Kommunens förutsättningar med utspridd befolkning på stor geografisk yta gör att det är en utmaning att täcka upp med likvärdig servicetillgänglighet över kommunens yta. Det gör det även svårt att motivera riktade satsningar på specifika orter. Ekonomiska resurser ska täcka insatser på en stor geografisk yta, till exempel för kommunala verksamheter, lokaler eller cykelleder. Mindre investeringar kan göra stor skillnad för orter, och kan motiveras även om befolkningsantalet som gynnas är litet. På vissa platser är det på grund av begränsad storlek svårt att upprätthålla kvalitet inom skola och förskola. Med ett litet kundunderlag kan det även vara svårt att bedriva dagligvaruhandel, vilka ofta också innehåller andra viktiga servicefunktioner för lokalsamhället.

Nedan följer en kort beskrivning av servicetillgängligheten i Ljungby kommun undantaget centralorten. Kartorna nedan visar geografiskt servicetillgängligheten i kommunen. I dessa kartor kan man även se var det finns kluster av servicetillgänglighet. I Ljungby stad finns alla typer av service som listas nedan.

Offentlig service utanför Ljungby stad består av:

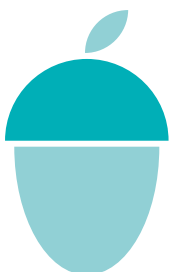
- Åtta kommunala grundskolor och en fristående grundskola, tio kommunala förskolor och fyra fristående förskolor samt ett fristående gymnasium.
- LSS-boende i Lagan, daglig verksamhet i Lagan samt särskilt boende för äldre i Lagan och Lidhult.
- Biblioteksfilialer i Lagan och Lidhult samt en bokbuss med 96 hållplatser besökta månadsvis i övriga delar i kommunen.
- Vårdcentralfilial i Lidhult samt vårdcentral med tandvård och apotek i Lagan.
- Kommunala bad, badplatser och övriga fritidsanläggningar (exempelvis fotbollsplaner, utegym och elljusspår) finns runt om i kommunen.

Kommersiell service utanför Ljungby stad:

- Dagligvaruhandel i Lagan, Agunnaryd, Södra Ljunga, Lidhult, Ryssby och Tannåker. I butikerna finns även ombudstjänster för post, betaltjänster, apotek, och/eller systembolaget.
- Drivmedelsstationer i Ryssby, Tannåker, Lidhult, Lagan, Vittaryd, Agunnaryd och Kånna (Berghem) samt Södra Ljunga när butiken är öppen. Laddstolpar för elbilar finns i anslutning till Toftaholms herrgård.

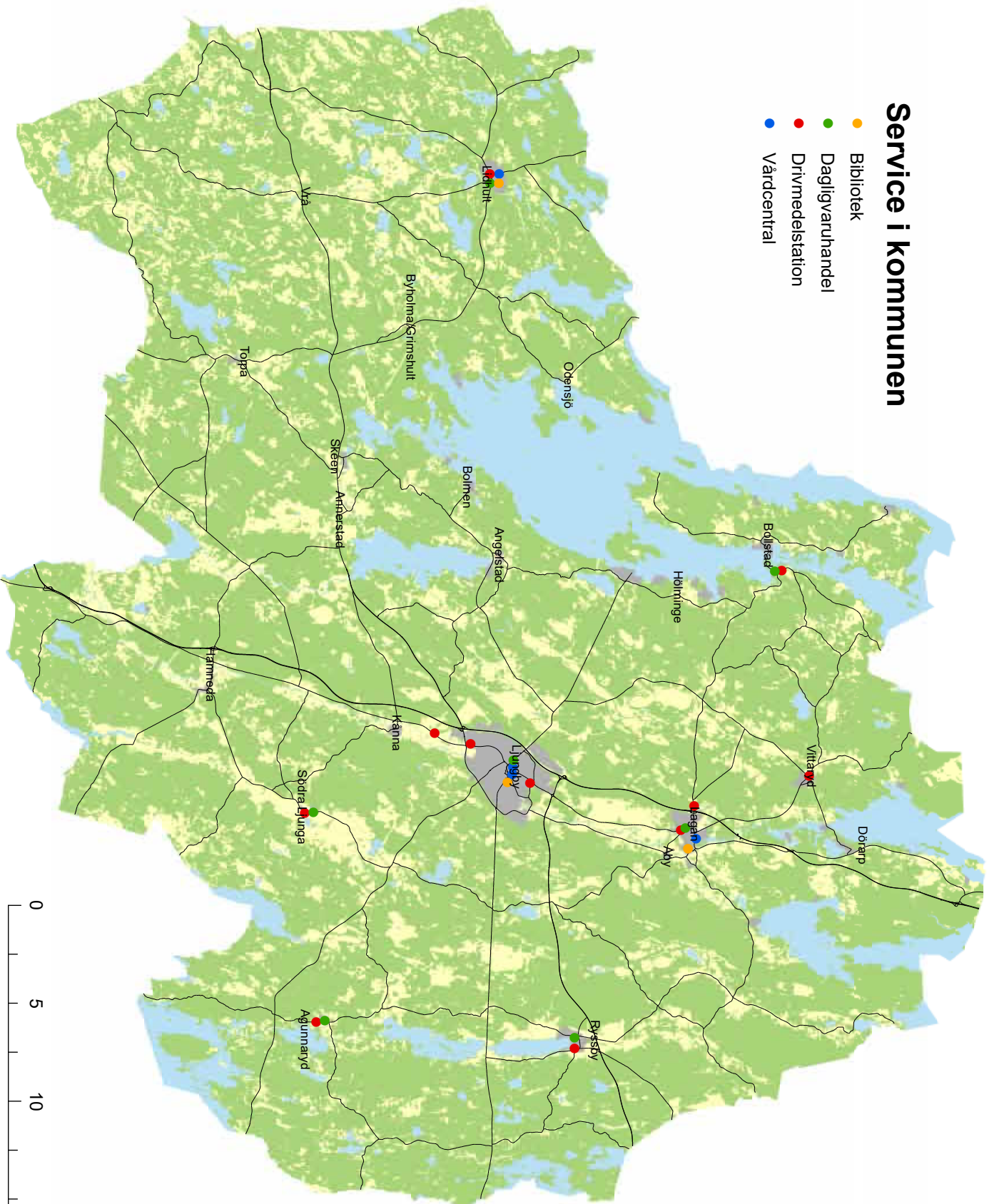
Ideella organisationer:

- I Ljungby kommun finns ett starkt och utbrett föreningsliv med över 200 föreningar inom kultur, idrott och lokalutveckling (såsom sockenråd, samhällsföreningar och byalag).
- I några fall driver föreningar egna idrottsanläggningar, bygdegårdar och badplatser, med eller utan kommunalt stöd.

Service i kommunen

- Bibliotek
- Dagligvaruhandel
- Drivmedelstation
- Vårdcentral

Boende och arkitektur

Fotograf: Edit Peterffy

Boende och arkitektur

Bostäder, arbetsplatser, mötesplatser och offentliga byggnader är grundläggande byggstenar i människors vardagsmiljöer. Kommunen är genom sin roll som markägare, planerare, myndighet, beställare och byggherre en viktig förebild för marknadens aktörer och ska föregå med gott exempel.

Ljungby kommun har (september 2021) 28 421 invånare, medan centralorten har (årsskiftet 2018/2019) 16 181 invånare. Under 1980- och 1990-talet låg kommunens befolkning relativt stabil på cirka 27 500 invånare. Efter en nedgång i början av 2000-talet ökade befolkningen från mitten av 2000-talet och särskilt efter år 2015. Befolkningsökningen beror till viss del på ökad invandring från utlandet, men även inflyttning av invånare från länet och övriga riket.

För att kunna hantera befolkningsmålet behöver kommunen aktivt satsa på ökat bostadsbyggande, både av villor och lägenheter. Efterfrågan och marknadsförutsättningarna för nybyggnation skiljer sig åt mellan de olika delarna av kommunen. Efterfrågan är som störst i Ljungby stad och utmed vissa strandsträckor, särskilt vid sjön Bolmens östra strand. Ett behov av nya bostäder finns även i de serviceorter som översiktsplanen pekar ut och på övrig landsbygd. I den kommunala bostadskön gå det att se att intresset för 1-2 rumslägenheter är störst, men även 3-rumslägenheter har en stor efterfrågan. Det är även tydligt att den äldre delen av befolkningen kommer att öka de närmsta åren och att behovet av bostäder anpassade för dem ökar och kan bidra till en större rörelse i flyttkedjan. Längsiktigt uppnås de bästa effekterna för integrerat boende och social hållbarhet med en blandning av boendeformer, bostadsstorlekar och upplåtelseformer. Bostadsutbudet utanför Ljungby stad består till största del av småhus, medan det finns få flerbostadshus. Fastighetspriserna är låga i de mindre tätorterna samtidigt som det råder bostadsbrist i kommunen. Det är viktigt att det byggs bostäder av olika slag för att komplettera det befintliga bostadsutbudet och leva upp till efterfrågan.

I Ljungby kommun finns det många lediga tomter på flera olika orter och mycket mark som är planlagd för bostäder. På landsbygden ges möjligheter till en glesare bebyggelse med större tomter. Kommunen kan erbjuda sjö- och naturnära boende i varierande miljöer och arbetar med landsbygdsutveckling i strandnära läge för att möjliggöra ny bebyggelse i attraktiva lägen som idag har strandskydd. I staden kan värdefulla markresurser utnyttjas mer effektivt genom tätare och högre bebyggelse.

Boendemiljön omfattar inte enbart bostaden utan även andra funktioner kopplade till boendet som lekplatser, parker och service. Nya servicefunktioner som förskola, skola och äldreboende ska i så stor utsträckning som möjligt integreras i bostadsbebyggelse och ingå i planering av nya bostadsområden. Det finns goda förutsättningar att åstadkomma bra boendemiljöer, men det krävs insatser för att uppnå förbättringar.

Arkitektur omfattar utformningen av byggnader, gator, platser, parker, stadsstrukturer och landskapet. Arkitektur som är genomtänkt och väl utförd skapar stora värden på kort och lång sikt för de som bygger, de som bor och verkar på platsen samt för samhället i stort.

Arkitektur från olika tidsepoker, byggd efter olika planeringsideal och med olika stil finns representerade i Ljungby kommun. Utvecklingen av Ljungby stad har gått från by, via köping år 1828, till stad 1936 med kvartersstruktur, tingshus, gästgiveri, kyrka, torg och Storgata. Med järnvägen kom bangård, stationshus, godsmagasin och järnvägsparc. Industrisamhällets framväxt och urbaniseringen har också präglat staden med större industriområden, utbyggnaden av stora villor som på Strömgatan och de stora flerbostadshus- och villaområdena i årsringar runt centrum. I och med att järnvägen försvann och Riksettan lades om kom staden att hamna lite vid sidan om. Under 1960-talet revs delar av centrum och ny bebyggelse uppfördes med ett modernistiskt och mer avskalat formspråk, till exempel butiker som EPA och Domus. I en sådan enhetlig miljö passar vissa senare tillförda detaljer som balkonger och skärmtak inte in utan medför snarare att miljön blir spretig. Staden har i övrigt en varierad arkitektur och kvar finns många autentiska miljöer och landmärken som kyrkan, Gamla Torg, Tellushuset, Tingshuset, Terrazahuset, sjukhuset och Järnvägsparc. Från 1950- och 60-talen finns exempel på både villor och flerbostadshus med tegelarkitektur som har en finstämd detaljutformning. Från de senare åren finns bra exempel som Åsikten, Ljungbergsmuseet och tillbyggnaden av Terrazahuset.

Landsbygden är rik på intressanta kulturhistoriska byggnader och miljöer, en levande landsbygd med herrgårdar, säterier och brukade gårdar. Järnvägens tillkomst gynnade framväxten av orter som Lidhult, Byholma, Bolmen, Angelstad, Ryssby, Hamneda, Känna, Lagan och Vittaryd. Fortfarande kan man ana järnvägens påverkan även om de flesta stationshus är rivna. De mindre tätorterna i kommunen utvecklades från landskommuner till tätorter i folkhemmets anda med skola, pensionärlägenheter och livsmedelsbutik. Det finns etablerade strukturer, miljöer och byggnader i både Ljungby stad, tätorterna och landsbygden som innehåller stora kvaliteter.

An aerial, high-angle photograph of a paved road with white dashed lane markings. The road curves from the top left towards the bottom right. The perspective is from directly above, showing the texture of the asphalt and the spacing of the dashed lines. The text 'Trafik och kommunikationer' is overlaid in the bottom right corner.

Trafik och kommunikationer

Trafik och kommunikationer

För att kunna resa, transportera gods och utbyta information är en bra infrastruktur nödvändig. Inom trafikinfrastrukturen definieras de fyra trafikslagen väg, järnväg, luftfart och sjöfart – vilka alla har sina specifika krav på den fysiska infrastrukturen. Det är främst vägtrafiken som berör Ljungby kommun, även om resor till och från kommunen kan inkludera alla olika trafikslag. De allmänna kommunikationerna är avgörande för alla människors möjlighet att resa och består i Ljungby kommun i huvudsak av busstrafik.

Ljungby kommun är med sydsvenska mått en stor och glesbefolkad kommun, vilket har betydelse på hur man rör sig. Centralorten ligger strategiskt där de riksintresseklassade E4:an och Riksväg 25 möts. Länsväg 124 och länsväg 592/594 (via Hamneda och Pjätteryd) utgör viktiga regionala vägförbindelser mellan Ljungby och Älmhult. E4:an och Riksväg 25 österut har huvudsakligen bra standard, medan vägförbindelserna till Halmstad och Älmhult är i störst behov av förbättring. För delar av både E4:an och Riksväg 25 är ombyggnad påbörjad och kommer att ge förbättringar vad gäller restid, trafiksäkerhet och omlidningstrafik. Ljungby har relativt nära till järnvägsstation i Alvesta, Älmhult, Halmstad och Värnamo samt till flygplats i Växjö och Halmstad.

Bilen är det dominerande trafikslaget i kommunen och den har under lång tid varit utgångspunkten vid samhällsplanering, vilket syns bland annat i vägutformning och tillgången till parkeringsplatser. Kollektivtrafiken består i huvudsak av busstrafik, vilken är relativt välutbyggd mellan Ljungby och intilliggande kommunhuvudorter men mer begränsad i Ljungby stad och till kommunens övriga orter. I Ljungby stad finns ingen reguljär stadsbusstrafik förutom tre så kallade industrilinjor, vilka i princip går med enstaka turer för arbetspendling mellan bussterminalen och industriområdena. I kommunen finns också något som kallas Närtrafik Ljungby, vilken är en form av anropsstyrd trafik mellan Ljungby och valfri plats i kommunen som måste beställas i förhand. Region Kronoberg har under våren 2020 låtit ta fram en utredning om möjligheten att införa stadsbussar i Ljungby stad och kommunens målsättning är att inom något år få igång stadsbusstrafik. En förbättrad stadsbusstrafik i Ljungby är nödvändig för att öka kollektivtrafikens andel och blir än viktigare om man tar hänsyn till en eventuell station på en ny stambana för höghastighetståg.

Väg

Längs allmänna vägar gäller ett generellt byggnadsfritt avstånd på 12 meter räknat från vägområdets gräns. Byggnation närmare än så bedöms påverka trafiksäkerheten och kräver tillstånd från länsstyrelsen. Vid större vägar kan det byggfria avståndet vara större om det behövs med hänsyn till trafiksäkerheten.

Länsstyrelsen har därför beslutat om ett utökat byggnadsfritt avstånd på 50 meter för E4:an samt 30 meter för Riksväg 25, länsväg 124 och länsväg 568 mellan Myrebo och Lagan. E4:an, Riksväg 25 och väg 124 (via ringleden västerut till E4:an) är även utpekade som farligt godsleder. Inom 150 meter från transportleder för farligt gods beaktas riskfrågor vid kommande fysisk planering genom att en riskanalys tas fram, i enlighet med RIKTSAM – Riktlinjer för rikshänsyn i samhällsplanering som är framtagna av Länsstyrelsen i Skåne. Vägar för farligt gods kan kräva att ytterligare säkerhetsaspekter beaktas för att minska risken för olyckor eller för att minimera skadorna vid olyckor, bland annat genom att i närheten av vägen undvika hårda konstruktioner och markanvändning som uppmuntrar till stadigvarande vistelse. Omlidningsväg för farligt gods går genom Lagans samhälle. Ett arbete med att så på en alternativ väg sker parallellt med översiktsplanen.

De större vägarna i anslutning till Ljungby stad påverkar stadens expansion, särskilt E4:an och Riksväg 25 som utgör tydliga fysiska barriärer och bullerkällor. Staden har därför hittills hållit sig innanför dessa barriärer, med undantag för industriområden väster om E4:an. Ringleden runt staden utgör också en barriär och bullerkälla, dock inte i lika hög grad, men på grund av närliggande bostadsområden och ett stort antal korsningspunkter är trafiksäkerheten av stor betydelse här.

Utbyggnad av ringleder runt Ljungby stad har dock medfört en minskning av genomfartstrafik och godstrafik genom centrum. Mindre miljöbelastande trafikslag som kollektivtrafik, cyklisterna och gående har prioriterats upp, vilket syns i Ljungby centrum i form av ombyggd bussterminal med pendelparkering, gångfartsområde, sänkt hastighet och ombyggda vägar. Större vikt läggs även på att koppla ihop gång- och cykelvägnätet inom och mellan orter, både utifrån behov för pendling till arbete och skola samt för turismcykelvägar.

Järnväg

Regeringen beslutade år 2014 att tillsätta en utredning om ny infrastruktur i landet, där frågan om utbyggnad av nya stambanor för höghastighetståg ingår. Trafikverket har i uppdrag att planera för och bygga nya stambanor för höghastighetståg mellan Stockholm-Göteborg och Stockholm-Malmö. Byggnationen börjar med tre projekt från ändpunkterna; Ostlänken (Stockholm-Linköping), Göteborg-Borås och Lund-Hässleholm. De nya stambanorna för höghastighetståg mellan Stockholm och Göteborg respektive Stockholm - Malmö ska dock färdigställas på längre sikt, i den takt som ekonomin tillåter. I samband med en åtgärdsvalsstudie för en möjlig ny stambana för höghastighetståg mellan Jönköping och Malmö tog Trafikverket 2018 fram en ungefär 3 mil bred korridor.

Idag har dock Trafikverket inget uppdrag att utreda vidare någon järnvägskorridor genom kommunen och har i nuläget inga tydliga anspråk på var en eventuell järnväg kan gå.

Tänkta stationsorter finns utpekade på de olika sträckorna, där de närmaste stationerna för Ljungby kommun är Värnamo och Hässleholm. Den kortaste sträckan mellan dessa stationer går genom Ljungby kommun. Planeringsförutsättningarna för kommunen är dock osäkra då det inte finns någon bestämd sträckning av eventuell ny stambana för höghastighetståg mellan Värnamo och Hässleholm. En möjlig ny stambana för höghastighetståg mellan Jönköping och Malmö/Helsingborg är klassad som riksintresse för framtida kommunikationsanläggning, men har ingen definierad geografisk avgränsning.

Ljungby kommun ser stor potential i en möjlig ny stambana för höghastighetståg genom kommunen med station i anslutning till Ljungby stad, då det skulle ha stor betydelse för kommunens och stadens utveckling, samtidigt försvårar de oklara planeringsförutsättningarna kring eventuell ny stambana för höghastighetståg kommunens samhällsplanering. För att tydliggöra kommunens förhållningssätt till eventuell ny stambana för höghastighetståg har ett separat politiskt beslut tagits, vilket styr hur översiktsplanen utformas och hur kommunen agerar i övrig samhällsplanering.

En station vid Ljungby stad ska fungera som attraktiv bytestpunkt för kollektivtrafiken (både lokalt och regionalt) och närområdet utvecklas med verksamheter, handel, bostäder och parkering. Kommunens utredningar pekar på att kortast och lämpligast järnvägssträckning går strax utanför Ljungby stad, varför komplettering med station i Ljungby kan ske relativt enkelt. En station i Ljungby skulle troligen trafikeras med interregionaltåg i 250 km/h och skulle enligt Trafikverkets beräkningar få ett resandeunderlag på minst 2000 resenärer/dag.

En station kommer att kräva investeringar i anslutande infrastruktur och kollektivtrafik för att dess potential ska kunna utnyttjas maximalt. Förbättrade kommunikationer ger ökade pendlingsmöjligheter till och från Ljungby, vilket förväntas medföra bättre förutsättningar för bland annat företagsetableringar, utökad arbetsmarknad, befolkningsökning och ökat bostadsbyggande. En eventuell ny stambana för höghastighetståg kommer att innebära påverkan på omgivningen både under byggtiden och när den är utbyggd – i form av bland annat buller, vibrationer, förändrad landskapsbild, barriäreffekt och begränsningar i markutnyttjande.

Övriga kommunikationsmedel

Övriga kommunikationsmedel utgörs bland annat av telefon, bredband, post och tv/radio. Regeringen har tagit fram en bredbandsstrategi, "Sverige helt uppkopplat 2025", vilken poängterar IT-infrastrukturens betydelse för bland annat näringslivsutveckling, sysselsättning, forskning

och innovationer, vård och omsorg, miljö och klimat, utbildning och kompetensförsörjning samt social delaktighet. Strategin innehåller ett antal mål, med slutmålet att hela Sverige år 2025 bör ha tillgång till snabbt bredband. Bredbandsutbyggnaden är expansiv och har påskyndats av tekniskiftet från koppar till fiber och mobilkommunikation, men på grund av kommunens storlek kan det ta tid att bygga ut i önskad takt.

Förhållningssätt till aktuella riksintressen:

En översyn pågår vid översiktsplanens framtagande av riksintressenas utpekande och värdebeskrivning inom kommunikationsområdet, alltså de fyra trafikslagen vägtrafik, järnväg, flyg och båttrafik. I remissversionen föreslås inga förändringar för vilka kommunikationsanläggningar som utgör riksintressen för Ljungby kommun, men däremot föreslås nya värdebeskrivningar där de enskilda riksintressenas värden beskrivs i en generell beskrivningsdel som kopplas till de särskilt utpekade funktioner som gäller för respektive riksintresse.

Väg

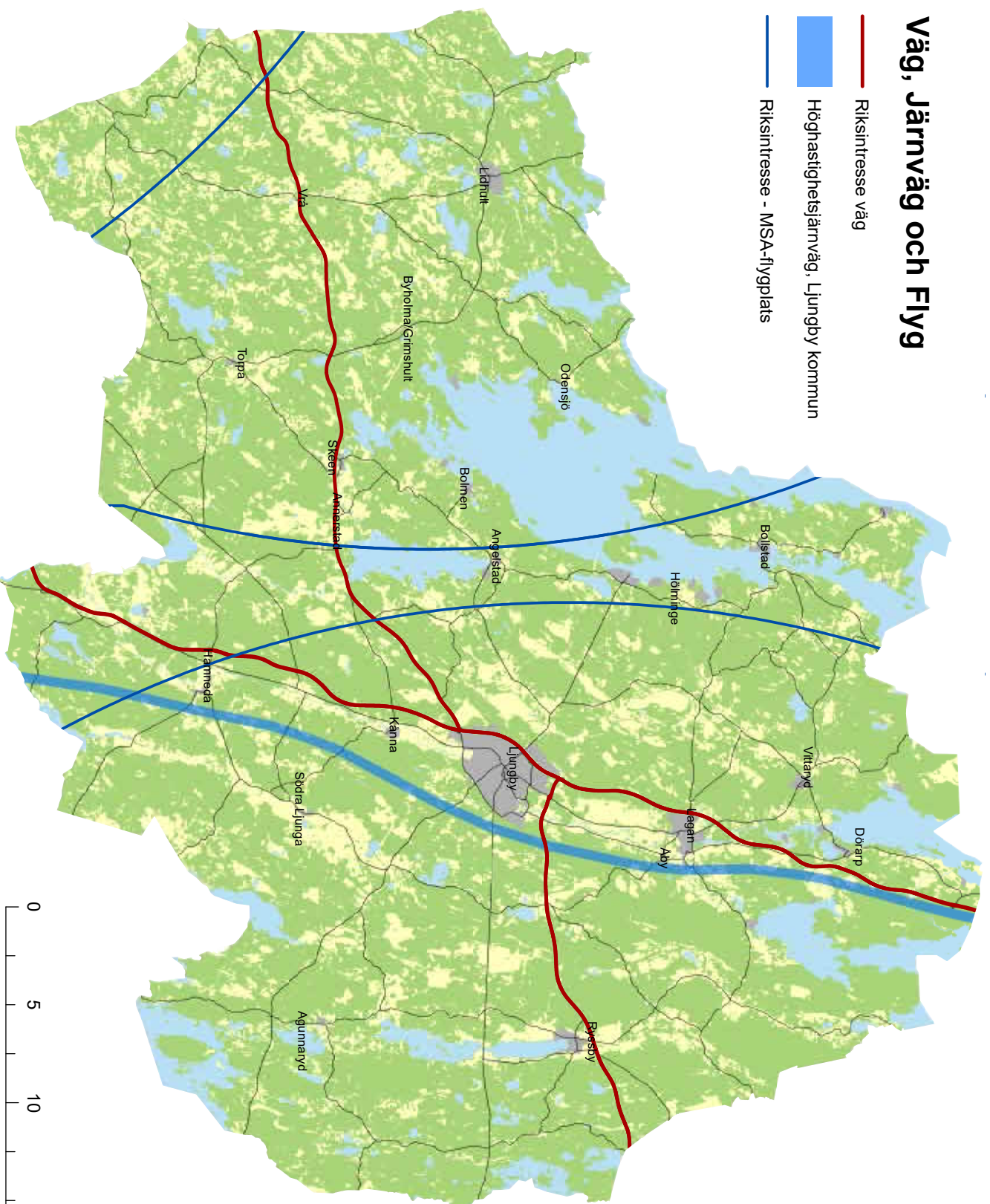
E4:an och Riksväg 25. E4:an ingår i det av EU utpekade Trans European Transport Network, TEN-T. Vägarna som ingår i TEN-T är av särskild internationell betydelse. E4:an sträcker sig genom hela Sverige och är en viktig väg för långväga transporter av såväl gods som personer. Både E4:an och Riksväg 25 ingår i det av riksdagen fastställda nationella stamvägnätet, med vägar av särskild nationell betydelse. Riksväg 25 är en viktig tvärförbindelse i södra Sverige som förbinder Halmstad med Växjö och Kalmar. Eftersom Riksväg 25 är viktig för arbetspendling och regional utveckling är det för Ljungby kommun viktigt att hela sträckan mellan Halmstad och Växjö är av hög standard.

Vid förändring och exploatering i vägarnas närområde tas hänsyn till att de är klassade som riksintresse samt att de har utökat byggnadsfritt avstånd och utgör farligt godsleder. Inom det utökade byggnadsfria avståndet, som är 50 meter för E4:an och 30 meter för Riksväg 25, bedöms byggnation påverka trafiksäkerheten och skulle kräva tillstånd från länsstyrelsen. Vägar för farligt gods kan kräva att ytterligare säkerhetsaspekter beaktas för att minska risken för olyckor eller för att minimera skadorna vid olyckor. Vidare behöver byggnation i närheten av vägarna utformas för att bullersituationen inte ska försvåra för till exempel ökad trafik.

Översiktsplanen föreslår ingen ändrad markanvändning som direkt påverkar riksintressena väsentligt. Översiktsplanen pekar dock på behovet av en förlängning av ringleden och ny anslutning till Riksväg 25 om en eventuell station på en riksintresseklassad ny stambana för höghastighetståg lokaliserar i anslutning till Vislandavägen enligt översiktsplanens förslag.

Väg, Järnväg och Flyg

- Riksstressväg
- Högststigningsjärnväg, Ljungby kommun
- Riksstress - MSA-flygplats

En förlängd ringled skulle i det fallet få regional betydelse genom att trafikförsörja stationen för trafik från norr och öster. Förlängning av ringleden och ny anslutning till Riksväg 25 behöver studeras vidare i dialog med Trafikverket. Viktiga frågor att ta hänsyn till i fortsatta studier av en förlängd ringled är Riksväg 25:s nuvarande utformning och sträckningsindelning, avståndet mellan trafikplatser, stadens utveckling och statusen på eventuell ny stambana för höghastighetståg.

Luftfart

Större delen av kommunen berörs av MSA-ytor till antingen Halmstads eller Växjö flygplatser, och i sydvästra delen av kommunen även av MSA-ytan för Ängelholms flygplats. En MSA-yta är det område kring en flygplats där höga objekt kan påverka flygplatsens MSA (Minimum safe altitude), vilken kring civila flygplatser som ovan nämnda har en radie på 55 km. Inom MSA-områden gäller att berörd flygplats skall remitteras vid tillståndsprovning av höga byggnader, master och liknande som överstiger 20 meter inom tätort och 45 meter utom tätort. För MSA-ytan kring militära flygplatser som Hagshults övningsflygplats i Värnamo kommun, vilken berör de norra delarna av kommunen, ska ärenden remitteras till Försvarsmakten istället.

Järnväg

Tänkt framtida riksintresse för ny stambana för höghastighetståg mellan Jönköping och Malmö, vilken dock saknar geografisk avgränsning. Trafikverket har från regeringen fått i uppdrag att planera för och bygga nya stambanor för höghastighetståg Stockholm-Göteborg och Stockholm-Malmö. Ljungby finns inte utpekad som stationsort, men den kortaste sträckningen går genom kommunen.

För att tydliggöra kommunens förhållningssätt till eventuell ny stambana för höghastighetståg har ett separat politiskt beslut tagits, vilket styr hur översiktsplanen utformas och hur kommunen agerar i övrig samhällsplanering. Beslutet innebär att kommunen har tagit ställning till att en 500 meter bred korridor för eventuell ny stambana för höghastighetståg reserveras strax öster om Lagadalen, att plats för en järnvägsstation avsätts vid Vislandavägen strax öster om Ljungby stad samt att kommunen har en restriktiv hållning till nyetableringar inom hela korridoren.

Kommunens analys av lokalisering av korridor för en eventuell ny stambana för höghastighetståg pekar på att en östlig dragning är både lämpligast och troligast, utifrån såväl geografiska som ekonomiska förhållanden. På så sätt undviks två passager av Lagadalen med E4:an och Lagaån samt förenklas den smala passagen mellan sjöarna Vidöstern och Flären. Vidare minskas påverkan på nuvarande eller framtida bebyggelse i Lagan, Ljungby och Hamneda, riksintressen för natur och friluftsliv, Bergaåsens och Ljungby-Lagans vattentäcker samt sankmarker och övriga naturvärden. Denna dragning är den rakaste vägen mellan Värnamo och Hässleholm, innebär troligen en lägre kostnad och kan vara att föredra ur ett regionalt perspektiv.

En eventuell ny stambana för höghastighetståg i föreslagen dragning kommer dock att genomkorsa Natura 2000-område vid Toftaån och Bergaåsens vattenförekomst, vilken är utpekad som viktig vattenresurs som saknar vattenskyddsområde i "Vattenförsörjningsplan för Kronobergs län" och föreslås ingå i en revidering av Ljungby-Lagans vattenskyddsområde.

En bredd på järnvägskorridoren på 500 meter bedöms kunna inrymma skyddsområde med bland annat bullerskydd samtidigt som den ger viss flexibilitet i lokaliseringen. Med smalare korridorer ökar möjligheten för kommunen att ha en mer restriktiv inställning till ny bebyggelse eller andra satsningar inom området.

Järnvägskorridoren kommer inte pekas ut som markanvändning på andra platser än där kommunen ser att det kan bli konflikter mellan järnväg och annan bebyggelse. Inom de områden där markanvändning inte pekas ut kommer förfrågningar om ny bebyggelse att samverkas med Trafikverket och bedömas restriktivt innan en lokalisering av eventuell ny stambana för höghastighetståg är genomförd.

Den lämpligaste lokaliseringen av stationen bedöms vara norr om Vislandavägen öster om ringleden runt Ljungby stad. Denna lokalisering är relativt nära stadens centrum och har bra tillgång till trafikinfrastruktur i form av Vislandavägen och ringleden. Därmed finns bra möjligheter att enkelt ta sig både till centrum och till platser utanför staden. Samtidigt är avståndet till befintliga bostadsområden tillräckligt stort för att kunna hantera störande buller och vibrationer samt att kunna uppföra ny bebyggelse som minimerar störande buller och vibrationer och samtidigt är bulleravskärmande för bakomliggande bebyggelse. Med föreslagen stationslokalisering bedöms järnvägens negativa konsekvenser minimeras och på ett bra sätt kombineras med stationens positiva konsekvenser.

Teknisk försörjning

Vatten och avlopp

Dricksvatten och avloppsvatten

Dricksvatten kan hämtas från yt- eller grundvattentäkter. I Ljungby kommun används enbart grundvattentäkter till det kommunala dricksvatten som de flesta kommuninvånare dricker av. För att kunna använda vattnet från täkterna som dricksvatten renas det i ett av kommunens 15 vattenverk. Många av kommunens vattenverk har problem med grundvattnets kvalitet och kvantitet och/eller har ingen tillgång till reservvattentäkt. På grund av att en stor del av kommunens befolkning bor på landsbygden har många enskilda dricksvattenbrunnar. I Ljungby kommun finns två riksintressen kopplade till vattentäkter, överföringsledning- en Bolmentunneln och Bergaåsens vattentäkt, vilka säkerställer vattenförsörjningen för delar av Skåne respektive Alvesta och Växjö kommun.

I samma kretslopp som dricksvatten ingår även avloppsvatten, vilket är ett samlingsnamn för vatten som på något sätt är påverkat av samhället. Avloppsvatten som är kopplat till det kommunala VA-nätet samlas in och renas i reningsverk innan det släpps ut i en sjö eller ett vattendrag. Det största reningsverket är beläget i Ljungby tätort, men det finns också ett flertal mindre anläggningar utspridda i kommunen. Avloppsvatten från Känna, Ryssby, Lagan, Vittaryd och Dörarp går i överföringsledning till Ljungbys reningsverk och beslut om ytterligare en överföringsledning finns längs med Bolmens östra strand upp till Bollstad, Bolmsö.

I kommunen finns även cirka 6 500 enskilda avlopp där rening av avloppsvattnet sker via markbäddar och infiltrationsanläggningar med mera. Dessa avloppssystem kan inte rena avloppsvattnet fullständigt och reningsförmågan försämras dessutom över tid. Ungefär hälften av alla enskilda avlopp i kommunen uppnår inte dagens krav för en godkänd anläggning. Hushåll med enskilt avlopp kan i områden med tätare bebyggelse orsaka att vattenkvaliteten och miljön försämras och riskerar att påverka yt- och grundvatten, i form av övergödning, försurning och föroreningar.

En vatten- och avloppsplan (VA-plan) omfattar VA-försörjning i hela kommunen, både kommunala och enskilda anläggningar. VA-planen tar även hänsyn till framtida utveckling och utbyggnad av områden och visar hur kommunen anser att vatten- och avloppsförsörjning ska anordnas. Förutom dricksvattenförsörjning behandlar VA-planen även rening av avloppsvatten och dagvattenhantering.

Dagvatten

Dagvatten omfattar huvudsakligen regn- och smältvatten i den bebyggda miljön och hanteras idag främst genom avledning i dagvattenbrunnar och i fördröjningsytor med vegetation. Som en del av tätorternas utveckling skapas hårdgjorda miljöer där dagvatten ansamlas kring byggnader och parkeringsplatser. När andelen hårdgjord yta ökar i tätorter minskar samtidigt andelen vegetation, vilket leder till försämrade möjligheter till utjämning och fördröjning av dagvatten.

I framtiden bedöms en ökad mängd dagvatten behöva hanteras, som en följd av ökade antal anslutningar av fastigheter, fler hårdgjorda ytor och klimatförändringar. Vidare behöver hänsyn tas till framtida lagkrav på rening av dagvatten. Dagvattenfrågan behöver därför hanteras både genom att mängden dagvatten minskas genom lokalt omhändertagande och genom att mark reserveras för exempelvis dagvattendammar i nya och befintliga bebyggelseområden för avledning, fördröjning, infiltrering och/eller rening av dagvatten. Konsekvenserna av dagvattnet blir som värst vid kraftigt regn, då stora flöden bildas. Om inte dagvattnet hanteras på ett bra sätt kan det dra med sig föroreningar ut i vattendrag.

De befintliga verksamhets- och industriområdena i Lagan och Ryssby, samt delar av industriområdena i Ljungby söder om centrum är anlagda på mark med hög sårbarhet och genomsläpplighet. I dessa områden finns grundvattenmagasin som utgör prioriterade grundvattenförekomster i "Vattenförsörjningsplan för Kronobergs län" (se mer i avsnittet "Skydd av vattentäkter" längre ner). Lokalt omhändertagande av dagvatten påverkar grundvattnet. Det är därför extra viktigt här med bra dagvattenhantering för att inte riskera att föroreningar kommer ner till grundvattnet.

Arbetet med att ta fram en verksamhetsplan för dagvatten för kommunen har påbörjats då det i dag saknas ett generellt arbetssätt för hur kommunen ska hantera det ökande mängden dagvatten inom sammanhållen bebyggelse.

Avfall

Kommunen ansvarar för att samla in och ta hand om hushållsavfall och jämförligt avfall, exempelvis från arbetsplatser. Från och med 2019 har alla hushåll även matavfallssortering vilket är en resurs för att göra biogas och biogödsel. Brännbart avfall sorteras ut för att tillvarata energiinnehållet istället för att deponeras. Ljungby kommun utgår i sin avfallshantering från avfallstrappan, vilken är en prioriteringsordning gemensam för hela EU som beskriver hur avfall ska tas tillvara, bland annat genom att minimera och återvinna avfall. Ljungby kommuns avfallsanläggning Bredemad tar emot hushålls-, bygg- och industriavfall för sortering, lagring, behandling, kompostering och deponering. På Bredemad finns utrymme för verksamhetens behov för lång tid framöver.

Energi

För att kommunen ska kunna fortsätta utvecklas på ett hållbart sätt är energiförsörjningen viktig. Trenden för produktionen av el i kommunen har varit ökande. Elproduktionen kommer från vattenkraft och kraftvärme. Elproduktion från vattenkraften varierar mycket från ett år till ett annat, medan elproduktionen från Ljungsjöverkets kraftvärmeverk är mer konstant, med en tendens att öka med tiden. Den lokala produktionen står under de senare åren för cirka 15-20 procent av den totala elanvändningen i kommunen.

För att nå kommunens långsiktiga vision och målsättning, att vi ska ha ”en god energihushållning och bidra till att nå de internationella och nationella klimatmålen”, finns i klimat- och energiplanen bland annat mål om att ”till år 2035 produceras så mycket förnybar energi i Ljungby kommun så att vi är självförsörjande för viktiga samhällsfunktioner”, ”till år 2030 ska Ljungby kommun ha 50% effektivare energianvändning jämfört med 2005” och att ”2050 bidrar Ljungby kommun till att Kronobergs län är ett plusenergilän”. Vidare anges att Ljungby kommun till år 2045 ska vara fossilfri, alltså att all energi som används i kommunen då är förnybar.

I Ljungby kommun kan det, i lämpliga lägen, finnas förutsättningar för elproduktion från förnyelsebara energikällor som sol- eller vindkraft, för att öka kommunens självförsörjning och minska användningen av fossila bränslen. I kommunens vindkraftsplan pekas områden ut som är lämpliga för vindkraft och områden som bör undanhållas från vindkraft. Kommunen har även tagit fram en solkarta för att kartlägga hur mycket energi som kan produceras genom att sätta upp solceller/solfångare på tak.

Genom kommunen längs med E4:an löper Sydvästlänken, en 300 kV-ledning för energidistribution som möjliggör överföring av stora mängder el från mellersta till södra Sverige. Svenska kraftnät har ledningsrätt för kraftledning- ar som är av betydelse för rikets elförsörjning, däribland Sydvästlänken. Samråd ska hållas med Svenska kraftnät när åtgärder planeras inom 250 meter från transmissions- ledningar och stationer. Byggnation och olika typer av verksamheter regleras på upp till 100 meters avstånd, men för de flesta typer av markanvändning, till exempel vägar och byggnader, anges minimiavståndet till 10 meter.

Elnätet i kommunen är geografiskt uppdelat, med Ljungby energi som ansvarar i Ljungby stad och E.ON utanför staden. Inmatningen av el till kommunen via regionnätet sker med 130 kV-ledningar som ansluter till en fördelningsstation sydost om Ljungby stad. Därifrån ansluts Ljungby energi och en luftledning som försörjer de norra delarna av kommunen. Alla dessa är större trädsäkrade luftledningar.

I den fysiska planeringen är det särskilt viktigt att ta hänsyn till regionnätets ledningar och regionalt viktiga anläggningar. Det är viktigt med lämplig markanvändning och tillräckligt avstånd i kraftledningarnas närhet, bland annat med tanke på elektromagnetiska fält. Vidare är det av stor betydelse att vara medveten om att nya industriområden kan medföra stora effektbehov. Vid detaljplanering görs noggrannare undersökningar kring säkerhetsavstånd till ledningarna, energibehov med mera att genomföras i dialog med ledningsägarna för att säkerställa att en exploatering görs i enhet med föreskrifter.

Miljö- och
riskfaktorer

Miljö- och riskfaktorer

Enligt plan- och bygglagen (PBL) ska bebyggelse placeras på lämplig mark med hänsyn till människors hälsa och säkerhet. Det innebär att mark- och vattenanvändning, bebyggelseutveckling och infrastruktur ska planeras så att riskerna för människor, miljö och egendom minskar. Det förändrade klimatet har gjort samhället mer sårbart än tidigare, vilket ställer större krav på att mark- och vattenplanering ska kunna hantera framtida utmaningar.

Totalförsvaret

Ljungby kommun berörs av sex olika riksintressen för totalförsvarets militära del. De omfattar dels sådana som kan redovisas öppet och sådana som av sekretessskäl endast kan visas i form av ett påverkansområde. De öppet redovisade är i Ljungby kommuns kopplade till flyg och väderradar, samt övnings- och skjutfält. Hagshults flygplats i Jönköpings län, Mästocka skjutfält i Hallands län, och Väderradar Bjäre i Skåne län ligger alla utanför kommungränsen men kommunen berörs genom att stora så kallade påverkansområden runt dem har restriktioner på höga objekt som vindkraftverk. Påverkansområden är områden som kan påverka eller påverkas av Försvarets verksamhet. I norra delen av kommunen finns ett MSA-område (påverkansområde för luftrum) och ett mindre område med stoppområde för höga objekt. I den sydvästra delen av kommunen finns både ett område med särskilt behov av hinderfrihet och ett stoppområde för vindkraftverk, samt ett påverkansområde för buller eller annan risk. Inom kommunen finns även ett påverkansområde övrigt söder om sjön Bolmen, där funktionen omfattas av sekretess.

Förhållningssätt till aktuella riksintressen:

Mark- och vattenområden som har betydelse för totalförsvaret ska så långt som möjligt skyddas mot åtgärder som kan påtagligt motverka totalförsvarets intressen. Områden som är av riksintresse på grund av att de behövs för totalförsvarets anläggningar ska skyddas mot åtgärder som kan påtagligt försvåra tillkomsten eller utnyttjandet av anläggningarna. Totalförsvarets intressen ska enligt miljöbalken ges företräde i en avvägning med andra riksintressen.

Hela landet utgörs av samrådsyta för höga objekt, vilket innebär att alla ärenden som berör höga objekt ska remitteras till Försvaretsmakten. Med höga objekt avses alla objekt över 20 meter utanför sammanhållen bebyggelse respektive 45 meter inom sammanhållen bebyggelse. Med sammanhållen bebyggelse avses de områden som utgör tätort på lantmäteriets översiktskarta 1:250 000. Samtliga översiktsplaner, fördjupade översiktsplaner, tematiska översiktsplaner samt alla tillägg till dessa ska också remitteras till Försvaretsmakten.

Inom påverkansområden för buller eller annan risk samt påverkansområde övrigt ska remittering till Försvaretsmakten ske av alla plan- och lovärenden oavsett byggnadshöjd samt alla ärenden som rör områdesskydd enligt MB 7 kap (så som naturreservat, vattenskydd m.m.). Detta gäller även inom de av Fortifikationsverkets fastigheter som inte utgör riksintressen eller ligger inom påverkansområden.

Eftersom alla ärenden som rör höga objekt ska remitteras till Försvaretsmakten, oavsett placering i landet, gäller inga särskilda riktlinjer för remisser inom Försvaretsmakten övriga riksintressen i Ljungby kommun: stoppområde för höga objekt, stoppområde för vindkraftverk, påverkansområde för luftrum/MSA-område samt område med särskilt behov av hinderfrihet. Remisser ska även skickas till Halmstad och Växjö flygplatser, vilka båda utgör riksintressen.

Skydd av vattentäkter

I kommunen finns flera dricksvattentäkter som utgör riskområden och behöver skyddas. Det gäller sjön Bolmen, Bergaåsen samt Ljungby kommuns befintliga och planerade dricksvattentäkter. Sjön Bolmen utgör dricksvattentäkt för ett stort antal Skånekommuner medan Bergaåsen utgör dricksvattentäkt för Växjö och Alvesta. Större vägar som Riksväg 25 och E4:an går genom vattenskyddsområden och en olycka med farlig godstransport kan här ge stora konsekvenser. I delar av kommunen, främst i dalgångar som Lagadalen, finns det mycket isälvsavlagringar med hög genomsläpplighet. Dessa områden är känsliga för föroreningar, då utsläpp här riskerar att påverka grundvattentäkter. Vattentäkterna som skyddas genom vattenskyddsområde har föreskrifter som reglerar markanvändning i respektive skyddsområde. Länsstyrelsen i Kronobergs län fastställde den 13 oktober 2021 vattenskyddsområde för vattentakten i sjön Bolmen med vattenskydds-föreskrifter, vilket omfattar den södra delen av sjön.

”Vattenförsörjningsplan för Kronobergs län” från 2012 belyser vattentillgångar av nuvarande och framtida intresse för den allmänna dricksvattenförsörjningen inom länet. Arbete pågår med en ny regional vattenförsörjningsplan, vilken beräknas vara klar under 2022. För översiktsplanen utgör vattenförsörjningsplanen ett viktigt underlag då den beskriver vattentillgångar av vikt för framtida dricksvattenförsörjning. Där anges prioriterade vatten i kommunen, vilka utgörs av både ytvattentillgångar och grundvattentillgångar. Av ytvattentillgångarna är det enbart Bolmen som används som direkt dricksvattentäkt, medan vatten från Askaken och Lagan används indirekt då det infiltrerar grundvattentillgångar. För de prioriterade grundvattentillgångarna finns stora oanvända möjligheter att ta ut dricksvatten.

Enligt "Vattenförsörjningsplanen" bör nyetableringar placeras och utformas så att verksamheten inte påverkar vattentillgångens kvantitet eller kvalitet negativt. De prioriterade grundvattentillgångarna bör skyddas och ges extra hänsyn för att säkerställa en god vattenkvalitet för framtida dricksvattenuttag.

Markanvändningsförslagen har tagit hänsyn till prioriterade dricksvattentillgångar genom att verksamhets- och industriområden undviks på grundvattenförekomsterna och i anslutning till ytvattentillgångarna. I orterna i Lagadalen går det dock inte att undvika industriområden inom ytvattentillgången Lagaåns tillrinningsområde, varför det där är viktigt med en fungerande dagvattenhantering.

Det finns dock två undantag där verksamhets- och industriområden föreslås ovanpå prioriterad grundvattenförekomst. I Lidhult föreslås ett industriområde som delvis berör en grundvattenförekomst i samhällets sydvästra del, men det ligger på andra sidan Lidhultsån från dricksvattentäkten och ligger inte heller inom tillrinningsområdet till sjön Askaken som utgör en prioriterad ytvattentillgång. Område 23 i Ljungby norr om Riksväg 25 föreslås som verksamhets- och industriområdet angränsande till prioriterad grundvattenförekomst. Eftersom området berör grundvattenförekomster är dagvattenhantering av stor betydelse.

Förhållningssätt till aktuella riksintressen:

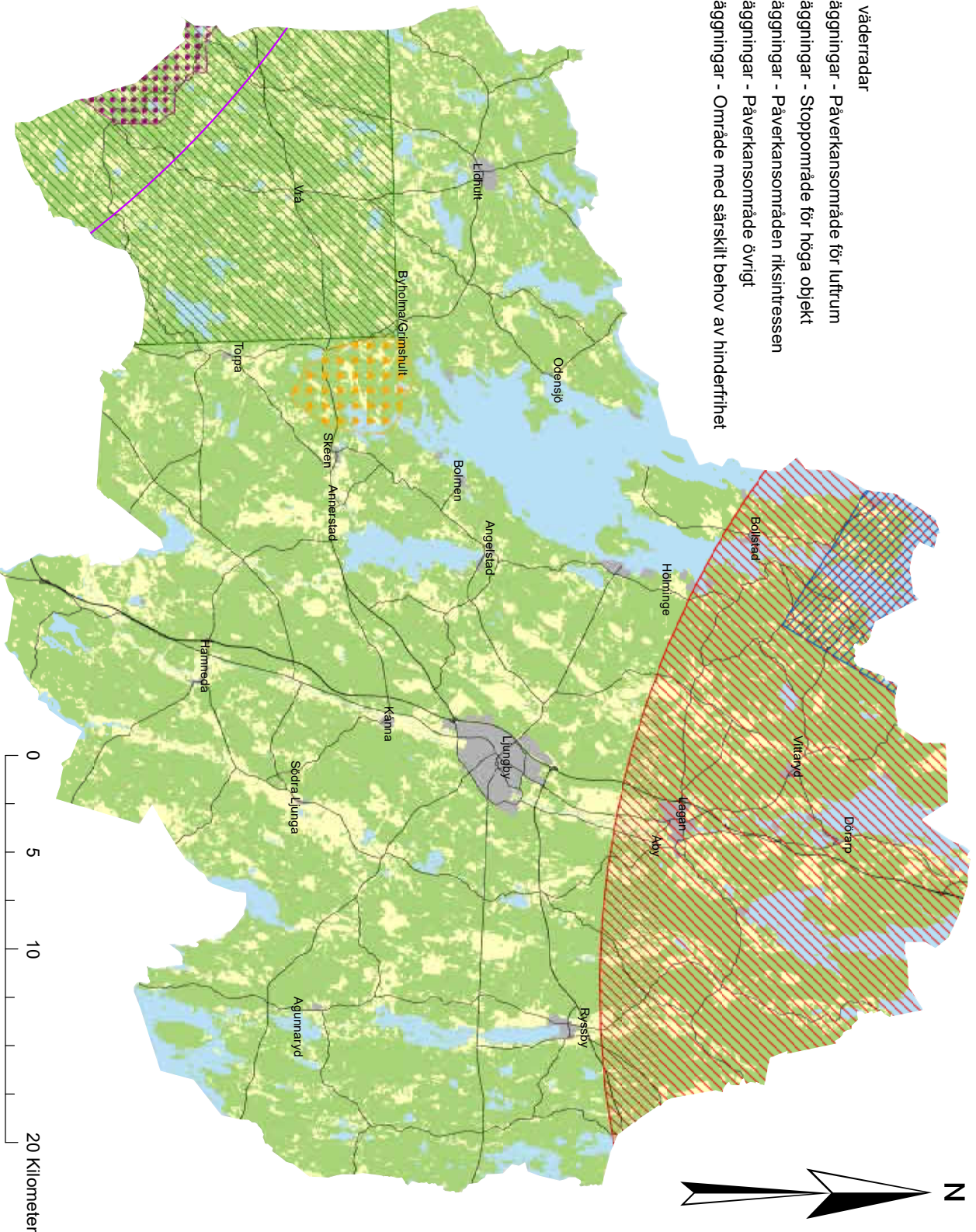
Bergaåsens dricksvattenanläggningar. Riksintresset utgörs av produktionsområde och överföringsledning med tillhörande anläggningar. Riksintresseområdet kring överföringsledningen utgörs av ett huvudsakligen väst-östligt område mellan Bergaåsen och Växjö. En möjlig ny stambana för höghastighetståg genom kommunen skulle beröra riksintressets överföringsledning genom att korsa det i ungefär nord-sydlig riktning.

Bolmentunneln. Riksintresset utgörs av ett 30 meter brett område på mark längs tunnelns hela sträckning söderut från sjön Bolmen i Skee. Riksintresset ska skyddas mot åtgärder som påtagligt kan försvåra möjligheten att nyttja tunneln. Till exempel kan tunneln skadas vid schaktning, borrhning eller sprängning. Deponier eller industrier skulle kunna förorena vattnet. Översiktsplanen föreslår ingen ändrad markanvändning som direkt påverkar riksintresset väsentligt.

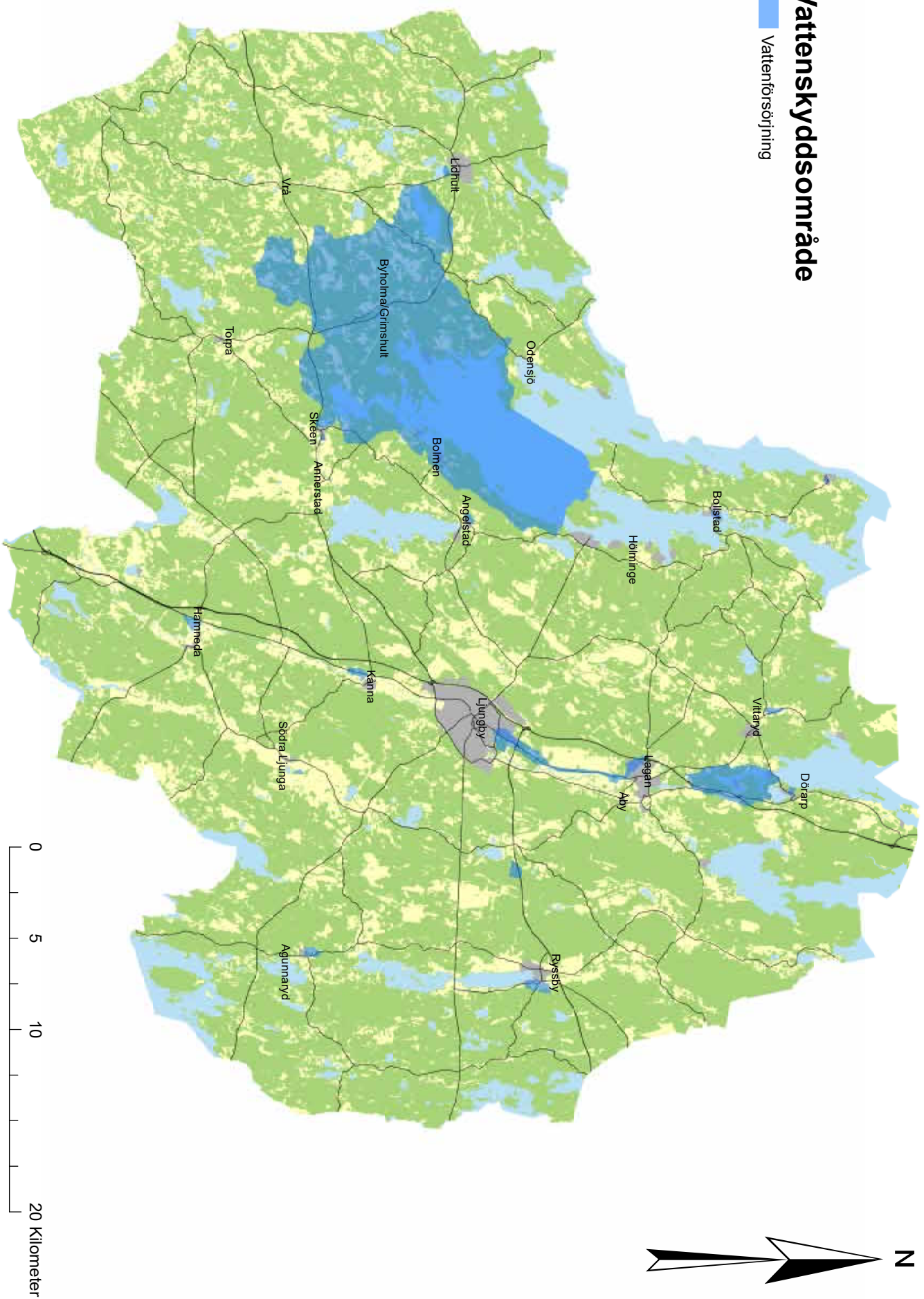
Riksintresse

- Påverkansområde väderradar
- Totalförsvarets anläggningar - Påverkansområde för luftförm
- Totalförsvarets anläggningar - Stoppområde för höga objekt
- Totalförsvarets anläggningar - Påverkansområden riksintressen
- Totalförsvarets anläggningar - Påverkansområde övrigt
- Totalförsvarets anläggningar - Område med särskilt behov av hinderfrihet

Vattenskyddsområde

Vattenförsörjning

Miljökvalitetsnormer luft och vatten

Miljökvalitetsnormer (MKN) är ett juridiskt bindande styrmedel enligt miljöbalkens femte kapitel. Miljökvalitetsnormerna är till för att komma till rätta med miljöpåverkan från diffusa utsläppskällor som t.ex. trafik och jordbruk. Det finns miljökvalitetsnormer för bland annat luft, omgivningsbuller och vatten. Nedan redovisas MKN för luft och MKN för vatten, medan MKN för omgivningsbuller inte tas upp då det främst berör kommuner med minst 100 000 invånare.

Luft

Miljökvalitetsnormer för utomhusluft syftar till att skydda människors hälsa och miljön. Gällande miljökvalitetsnormer finns för kvävedioxid/kväveoxider, partiklar (PM10/PM2,5), marknära ozon, bensen, kolmonoxid, arsenik, kadmium, nickel och bens(a)pyren.

Beräkningar för luftföroreningar har utförts i kommunen. I Kronobergs Luftvårdsförbunds rapport Tätortsprogram i Kronoberg län, Resultat 2007–2017 står det: "Såväl mätningar som tidigare utförda beräkningar tyder på att luftkvaliteten är relativt god i länet. Resultaten visar inga överskridanden av miljökvalitetsnormer. För kvävedioxid och riktigt små partiklar (PM2,5) ligger nivåerna under riktvärdena i berörda preciseringar inom miljökvalitetsmålet Frisk Luft som är ambitionsnivån. Det vi har mest problem med är förhöjda halter av "grova partiklar", PM10, under enskilda dygn. Situationen i Kronoberg län ser ut att ha förbättrats och visar färre antal dygn med förhöjda halter under den senaste femårsperioden jämfört med den första femårsperioden 2008–2012."

I samband med detaljplanering görs en bedömning om miljökvalitetsnormerna för luft kommer överskridas utifrån föreslagna planbestämmelser, markanvändning och exploateringsgrad. I de fall det krävs kompletteras förslaget med planbestämmelser eller minskas exploateringsgraden så att miljökvalitetsnormen för luft sannolikt inte överskrids.

Vatten

Miljökvalitetsnormer är den status som vattnen ska uppnå vid en viss tidpunkt, vilken har sin grund i en statusklassificering av vattnet. Syftet med miljökvalitetsnormerna för vattenförekomster (ytvatten och grundvatten) är att tillståndet i våra vatten inte ska försämrats och att alla vatten ska uppnå en bestämd miljökvalitet. För ytvatten anges kemisk och kvantitativ status, medan det för grundvatten anges kemisk och ekologisk status. Information om beslutade miljökvalitetsnormer för alla vatten kan hittas via VISS (Vatteninformationssystem Sverige).

I översiktsplanen anges för respektive markanvändningsförslag vilken hänsyn som behöver tas för att miljökonsekvenserna ska minimeras, bland annat för att vattnen inte ska påverkas negativt.

Det kan till exempel handla om frågor som dagvattenhantering, översvämningsrisk och dricksvattenförsörjning.

Inför detaljplanering kontrolleras aktuella vattenförekomsternas status och en bedömning görs om en dagvattenutredning krävs för att säkerställa att exploatering inte riskerar att försämra vattenförekomstens status.

Länsstyrelsen kan erbjuda information om statusklassningar för respektive område genom exempelvis Vattenkartan på Vatteninformationssystem Sveriges webbplats. Alla vattenförekomster måste särskilt beaktas vid planering och det finns en rutin inom Ljungby kommun om hur miljökvalitetsnormer för vatten ska hanteras och beaktas vid framtagande av detaljplaner.

I det fortsatta planarbetet, genom detaljplaneringen, är det krav på att miljökvalitetsnormerna följs. I detta sammanhang är det viktigt att beakta "Weserdomens" utfall där EU-domstolen förtydligade hur det så kallade "icke-försämringskravet" i ramdirektivet för vatten ska tolkas. Det innebär att kvalitetsfaktorerna i en vattenförekomst status ska bedömas enskilt och inte samlat. Det innebär därmed att myndigheterna inte får ge tillstånd till verksamheter som riskerar att försämra en enda vattenkvalitetsfaktor.

Buller

Buller är oönskat ljud som utgör en risk för olägenhet och hälsoeffekter för människor. Buller kan komma från källor som till exempel vägtrafik, industri och konserter. Buller regleras i lagstiftningen genom plan- och bygglagen och miljöbalken, men även genom olika förordningar. För olika bullerkällor finns också riktvärden för bullernivåer vid bostadsbebyggelse.

Buller har stor betydelse vid lokalisering av nya bebyggelseområden, men även av störande verksamheter. Bullerfrågan har särskilt stor betydelse vid lokalisering och utformning av bostads-, skol- och vårdmiljöer. Verksamheter behöver planeras så att de inte verkar störande för sin omgivning, men också att det finns möjlighet till vidare utveckling av befintliga verksamheter

Vid planering av bostäder utifrån bullerhänsyn bör i första hand alltför bullerutsatt lokalisering undvikas. När det behövs och är möjligt ska källbullret åtgärdas. I sista hand måste bostäderna bulleranpassas genom att utformas och placeras för att minimera bullerproblemen.

Inom Ljungby kommun är vägtrafik den främsta orsaken till buller, särskilt i tätbebyggda områden samt vid de större vägarna E4:an och Riksväg 25. Bland kommunens större orter finns de största bullerproblemen i Ljungby stad, både på grund av de stora trafikmängderna och närheten mellan bostadsområden och stora trafikleder som E4:an, Riksväg 25 och ringleden. I Ljungby är det också svårt att hitta tillräckligt med attraktiva bostadslägen i bullerfria miljöer.

Vältrafikerade vägar omger staden på alla sidor och översiktsplanen behöver därför i många fall föreslå bostadsområden i bullerutsatta miljöer.

Bullersituationen för många av de föreslagna bostadsområdena i Ljungby stad är komplicerad, särskilt i närheten av Riksväg 25, men även i anslutning till E4:an, väg 124 och ringleden. Bullersituationen i dessa områden behöver studeras vidare separat, till exempel i en fördjupad översiktsplan för Ljungby stad. Bedömningen i översiktsplanen är dock att det är möjligt att bygga bostäder i föreslagna bullerutsatta lägen om kompensationsåtgärder vidtas.

Vid planering av nya industri- och verksamhetsområden i översiktsplanen har en utgångspunkt varit att i första hand placera dem i anslutning till de större trafiklederna, främst E4:an och Riksväg 25. På så sätt lokaliserar dessa verksamheter i redan bullerutsatta lägen där det finns goda möjligheter att utvecklas vidare. I många fall föreslår översiktsplanen även en långsiktig utflyttning av störande verksamheter från orternas centrala delar för att minska bullerstörningarna där. Även industri- och verksamhetsområden i bullerutsatt läge bör planeras så att byggnader placeras så buller i utemiljöer reduceras.

För markanvändningsförslag som antingen berörs av buller eller kan verka bullrande anges att bullerstörningarna är en fråga som behöver tas hänsyn till i planeringen av området. Vid detaljplanering ska gällande riktvärden klaras. Det är viktigt att bullerfrågan utreds, särskilt i anslutning till stora trafikleder och eventuell järnväg.

För eventuell ny stambana för höghastighetståg är planeringsläget för osäkert i nuläget för att kunna göra några mer detaljerade bedömningar. Vid ett beslut om eventuell järnväg förbi Ljungby kommer bullerfrågan därför att behöva studeras vidare.

Förorenade områden

Förorenade områden innefattar mark, grundvatten, ytvatten och sediment som är så förorenat att halterna av föroreningar påtagligt överskrider de naturliga bakgrundshalterna. På och i anslutning till fastigheter där det bedrivs eller har bedrivits någon form av miljöfarlig verksamhet förekommer ofta föroreningar. Ett stort antal fastigheter inom kommunen är identifierade som potentiellt förorenade, varav tre fastigheter utgör riskklass 1, den högsta nivån på en fyrgradig skala. Enligt miljö kvalitetsmålet "Giftfri miljö" ska förorenade områden vara åtgärdade i så stor utsträckning att de inte utgör något hot mot människors hälsa eller miljön. Pågående klimatförändringar med större nederbördsmängder kan innebära ökad rörlighet och urlakning av föroreningar i mark. En större variation i grundvattennivån, vilket också kan uppkomma i samband med markarbeten vid byggnation, kan göra att föroreningar i marken flyttar sig och därmed kan utgöra en risk för känsliga områden.

Användning av förorenad mark behöver ske med försiktighet. För markanvändningsförslag som berörs av riskklassade objekt anges det i den beskrivande texten för respektive område. Länsstyrelsen har ett regionalt program för förorenade områden för perioden 2019-2021. Pågående saneringar i kommunen är Lidhults före detta sågverk och Holmsborg i Lagan.

Risker Ljungby kommun

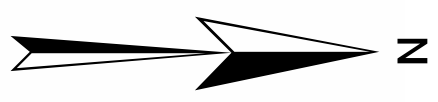
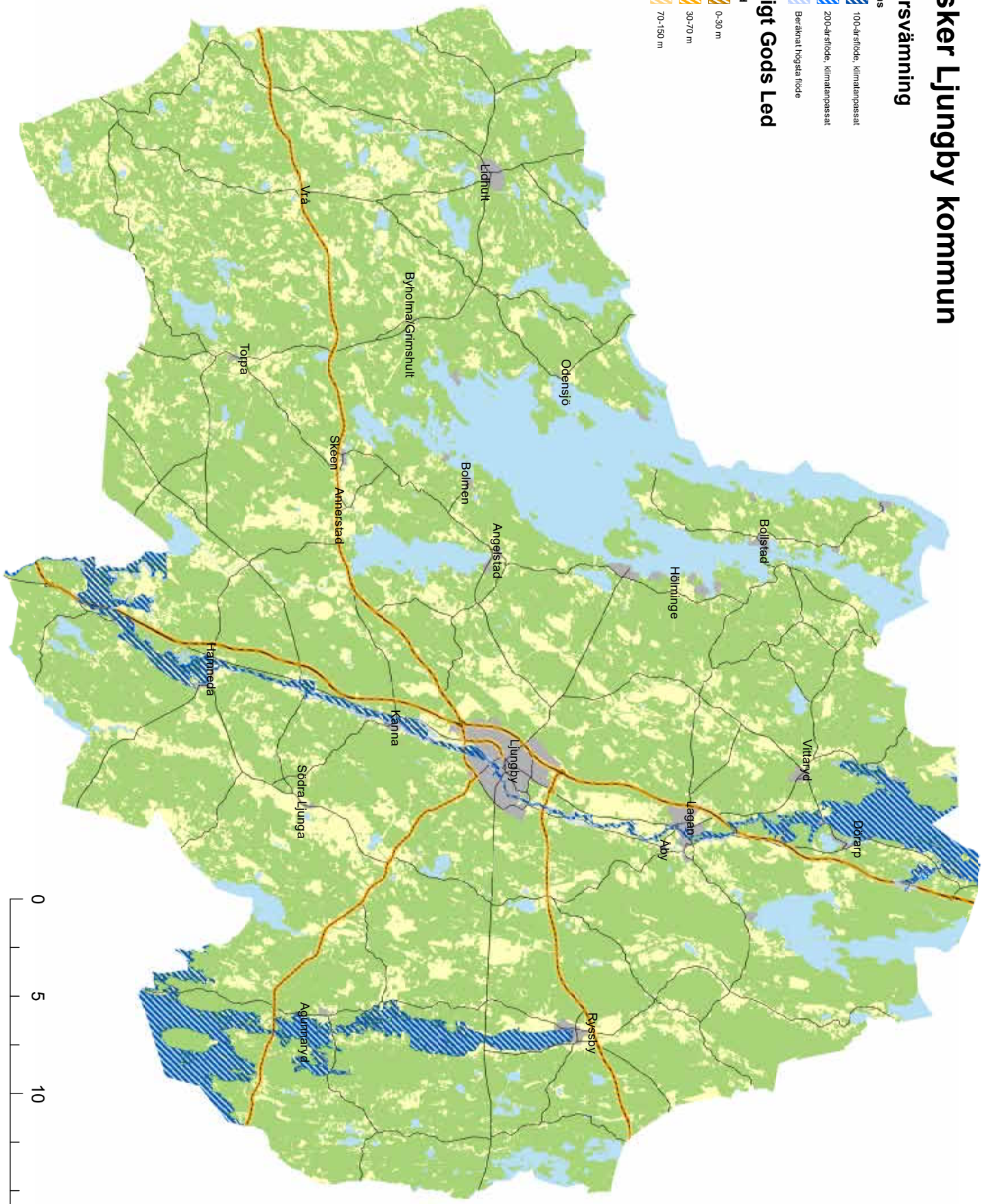
Översvämning

Frekvens

- 100-årsflöde, Klimatanpassat
- 200-årsflöde, Klimatanpassat
- Beräknat högsta flöde

Farligt Gods Led

- Avstånd
- 0-30 m
 - 30-70 m
 - 70-150 m

Risker - Ljungby

● LSTG Förenade områden EBH (Riskklass)

Översvämning

Frekvens

 100-årsflöde, klimatanpassat

 200-årsflöde, klimatanpassat

 Beräknat högsta flöde

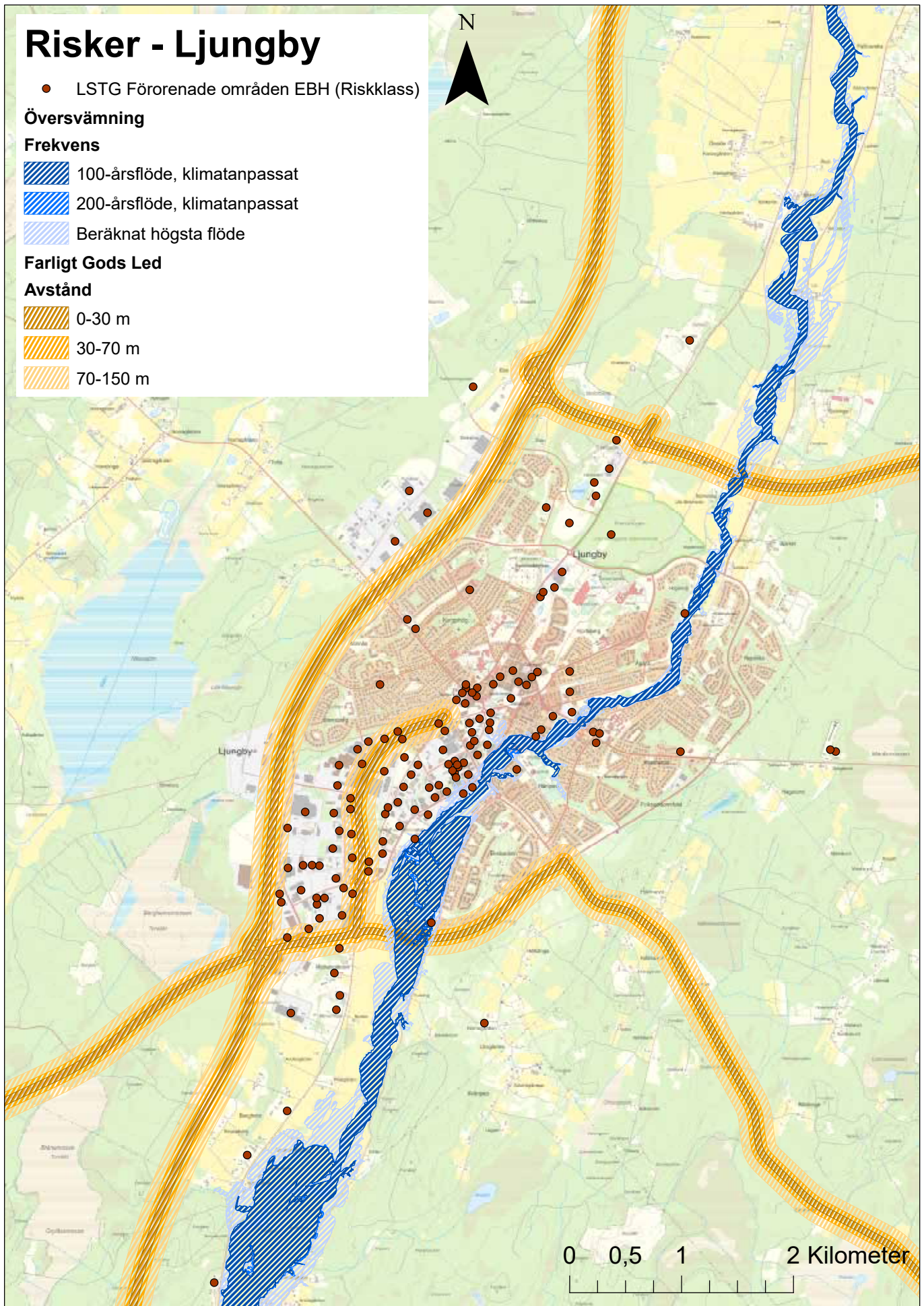
Farligt Gods Led

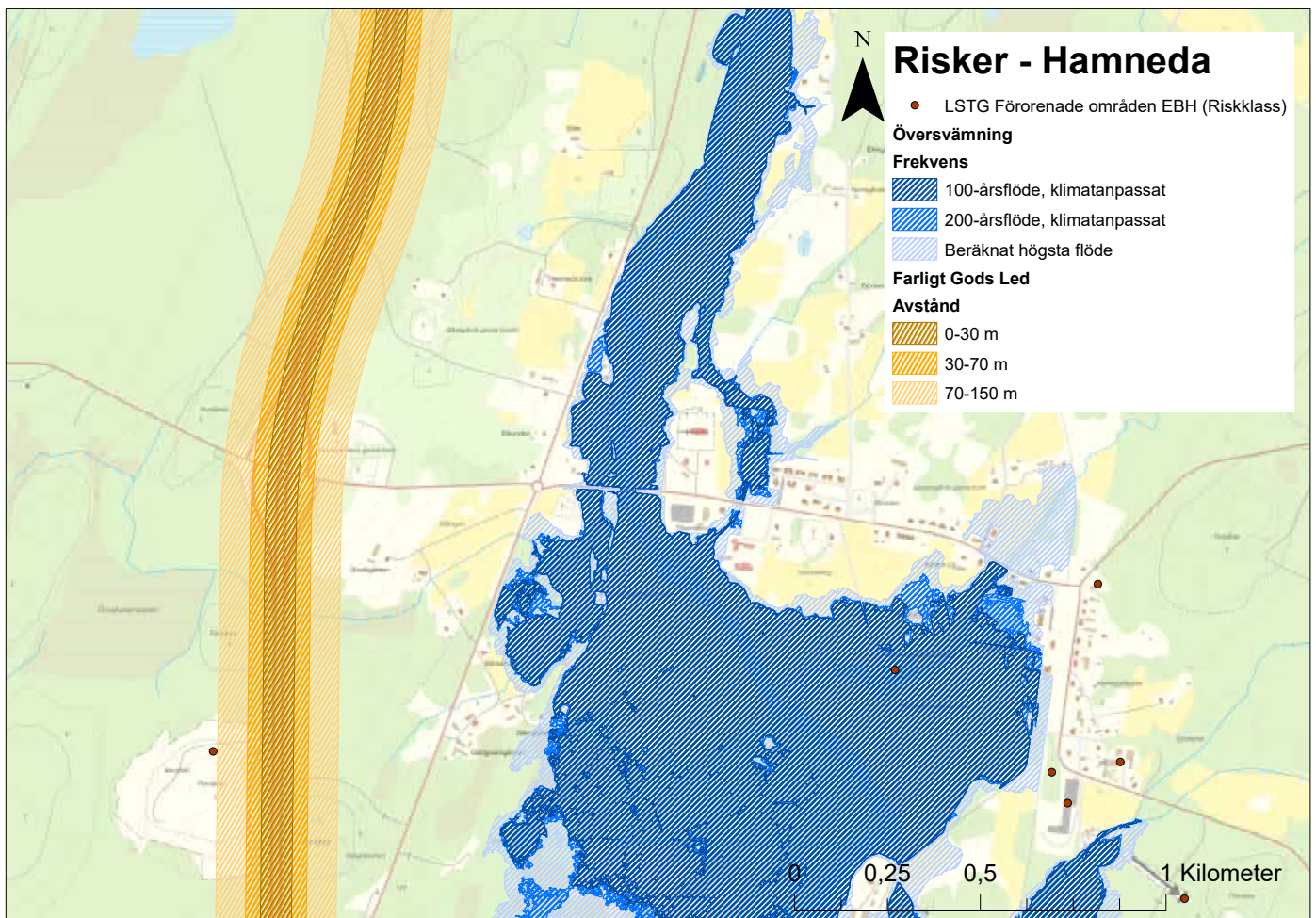
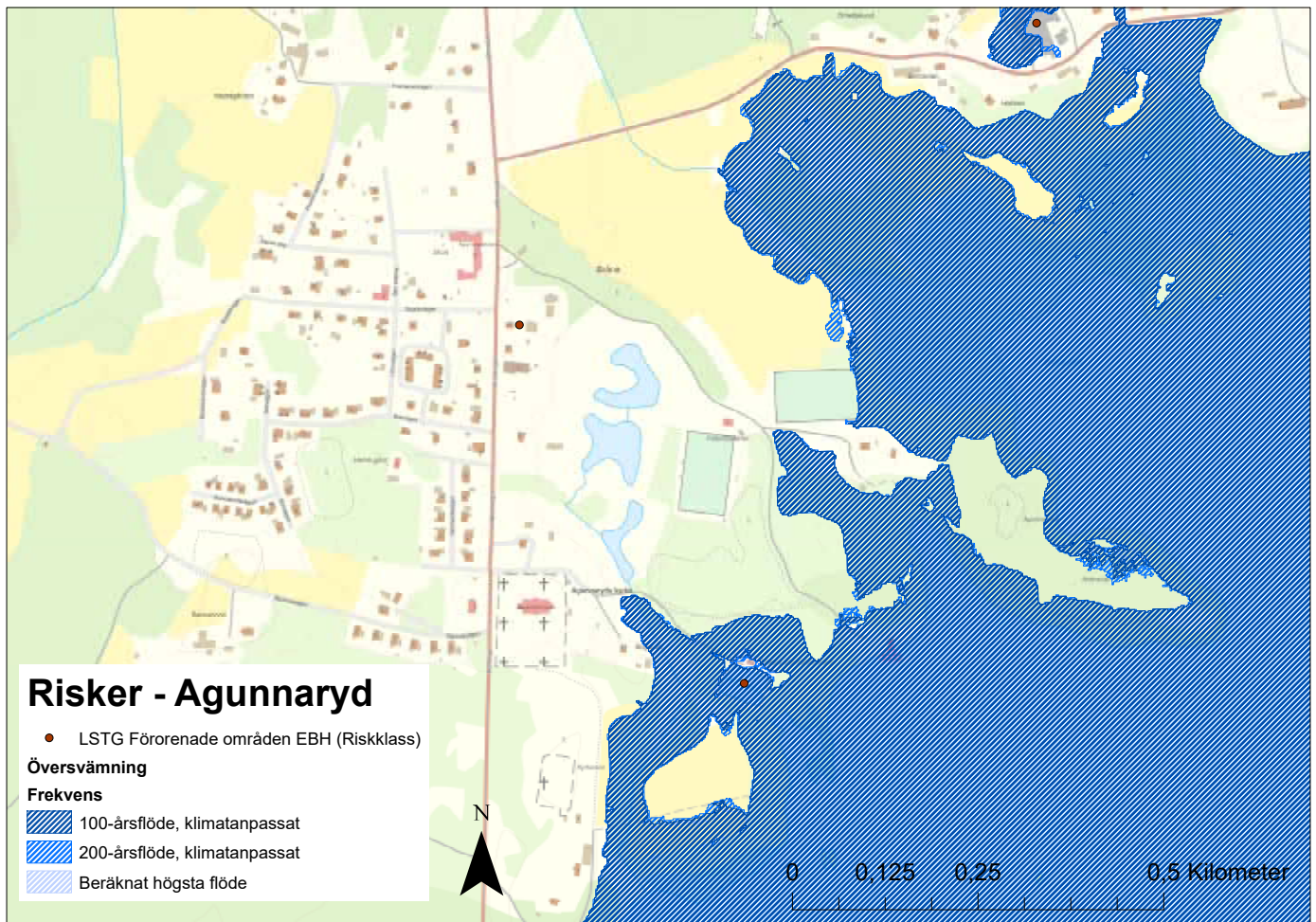
Avstånd

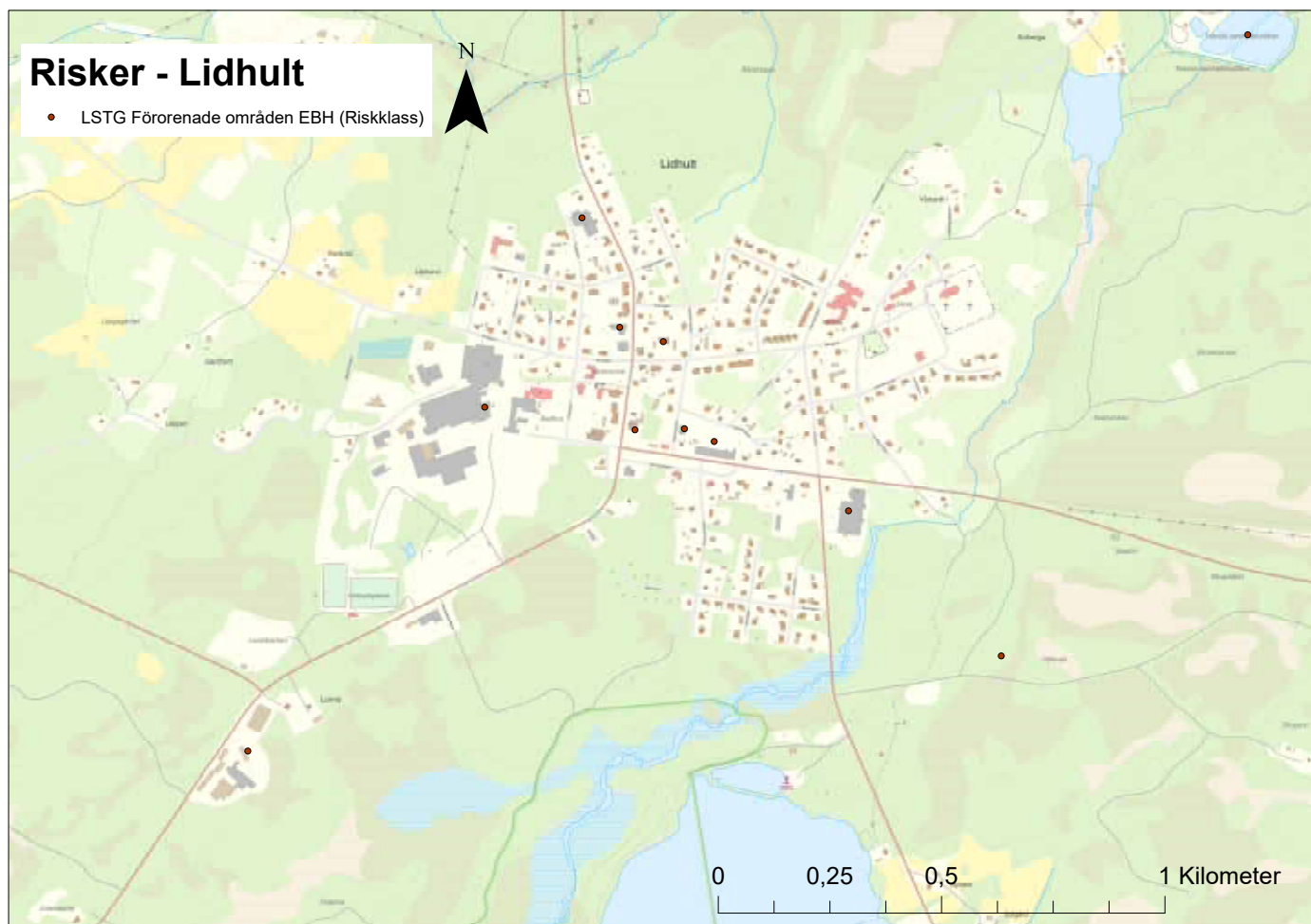
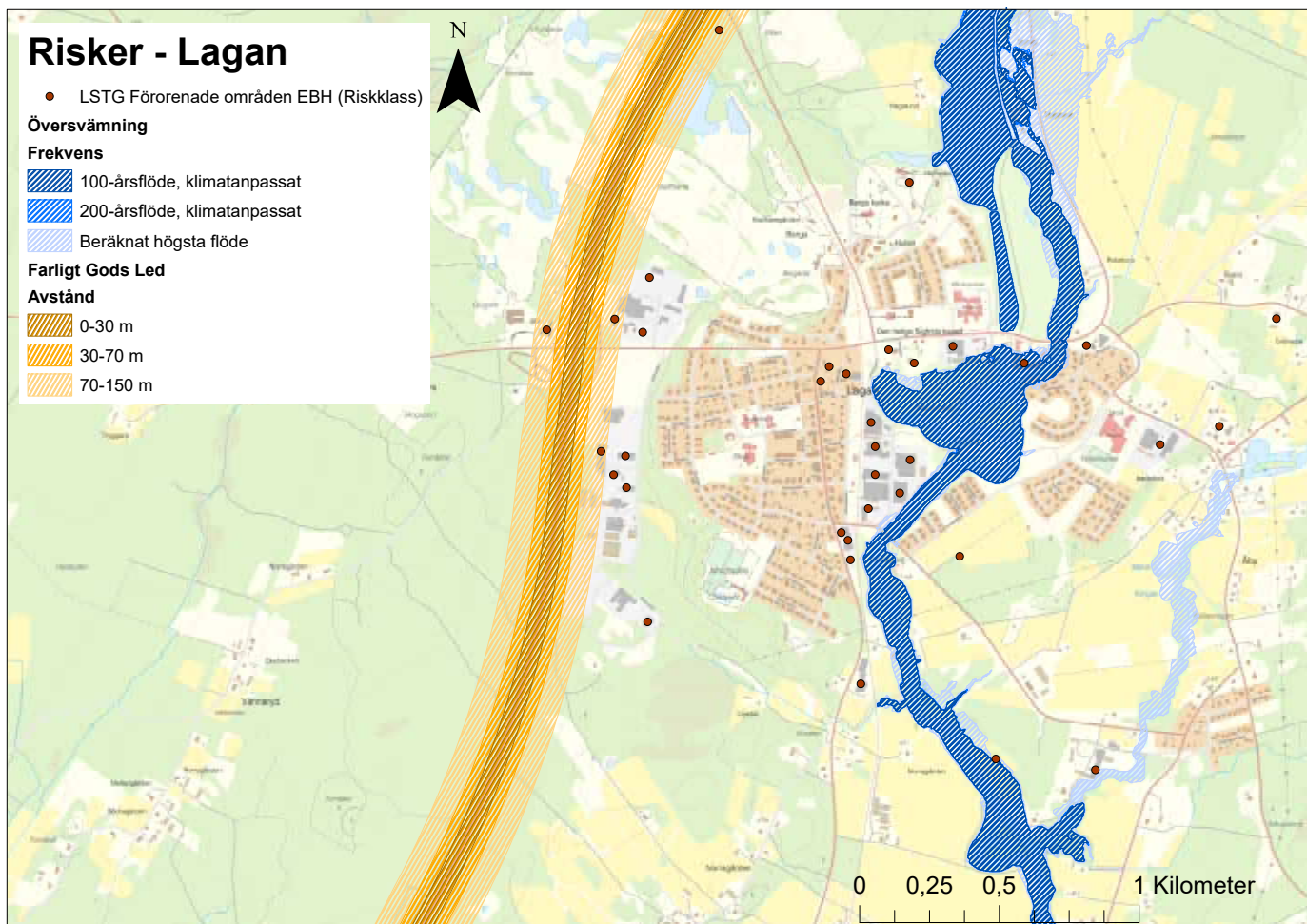
 0-30 m

 30-70 m

 70-150 m

Risker - Ryssby

- LSTG Föreade områden EBH (Riskklass)

Översvämning

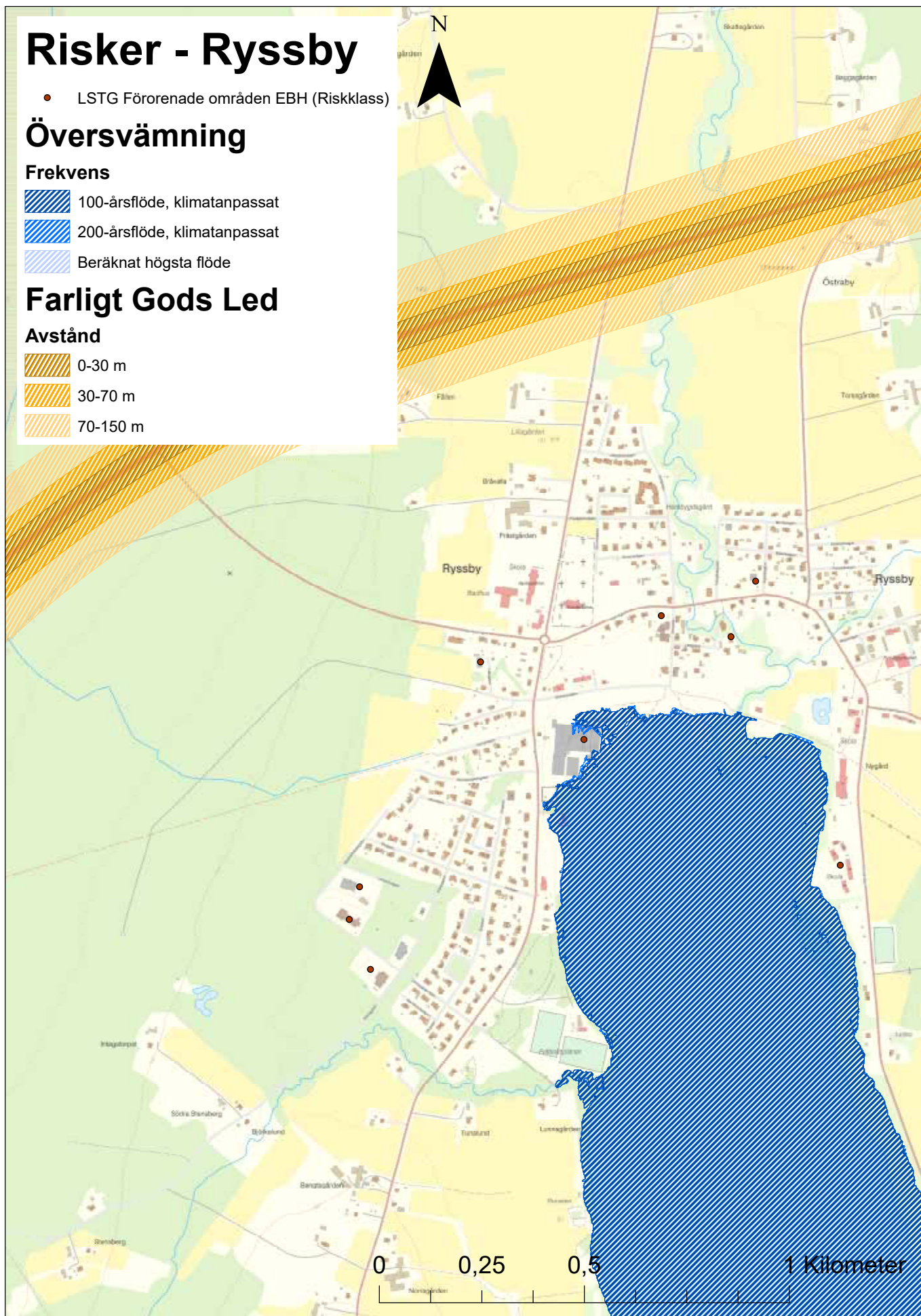
Frekvens

- 100-årsflöde, klimatanpassat
- 200-årsflöde, klimatanpassat
- Beräknat högsta flöde

Farligt Gods Led

Avstånd

- 0-30 m
- 30-70 m
- 70-150 m

Översvämning, erosion, skred och ras

I kommunen finns det, särskilt i anslutning till vattendrag, riskzoner för översvämning i samband med höga flöden och skyfall. Främst handlar det om översvämningar i anslutning till Lagaån och Helge å, men även andra låglänta områden riskerar att bli översvämmade. För att få en bild av vilka områden som riskerar att översvämmas har MSB:s översvämningskarteringar för Lagan och Helge å studerats, med 100-års- och 200-årsflöden samt högsta beräknade flöde. Ett 100-årsflöde är det vattenflöde som på en viss plats inträffar i genomsnitt en gång på hundra år.

Vidare har karteringar av dammbrottsscenarioer och lågt liggande områden använts. I Ljungby kommun är antalet invånare som drabbas direkt vid ett eventuellt dammbrott eller maximala flöden i Lagaån litet, däremot skulle antalet som påverkas indirekt bli större i och med att en översvämning skulle beröra trafiken på flera platser längs E4:an, Riksettan och Riksväg 25.

För att få en bild av var det finns en potentiell risk för stranderosion har SGU:s kartering av stränders eroderbarhet använts, vilken utgör utifrån analys av jordarter. De områden som berörs är Helge å mellan Möckeln och Ryssby, sydligaste delen av Prästebodaån, hela Lagan, Skållån, Bolmån, Vidösterns östra strand, Bolmsös östra strand, Bolmens sydvästra stränder, Krokån samt mindre sjöar på isälvsmaterial.

Längs vissa vattendrag finns risk för skred och ras, på grund av kombinationen av finkorniga jordarter och sluttande mark. Skred sker i huvudsak i finkorniga jordarter och omfattar enligt SGU:s kartering av förutsättningar för skred i finkorniga jordarter mindre områden än de med risk för erosion.

Risk för skred kan noteras för Lagaån mellan Lagan och Bäck, Bolmån i höjd med Nöttja samt kring Ryssby längs Ljungabäcken och Ryssbysjön. De tätorter som berörs här, och som även uppmärksammas i MSB:s skredkartering inom bebyggda områden, är Lagan, Ljungby, Kånna och Ryssby. För att få en bild av rasrisken har SGI:s inventering av tidigare jordrörelser studerats, vilken visar att ras främst har skett vid Ljungabäcken i Ryssby. Något som komplicerar det hela är att ökande nederbördsmängder kan öka risken för ras, skred och stranderosion.

De geotekniska riskerna som tas upp här påverkar möjligheten att bebygga vissa orter, till exempel i Ljungby, Lagan och Ryssby. Utifrån riskbilden har bebyggelseområden tagits fram och behov av vidare studier och begränsning i markanvändning angetts för områden som kan beröras av översvämning.

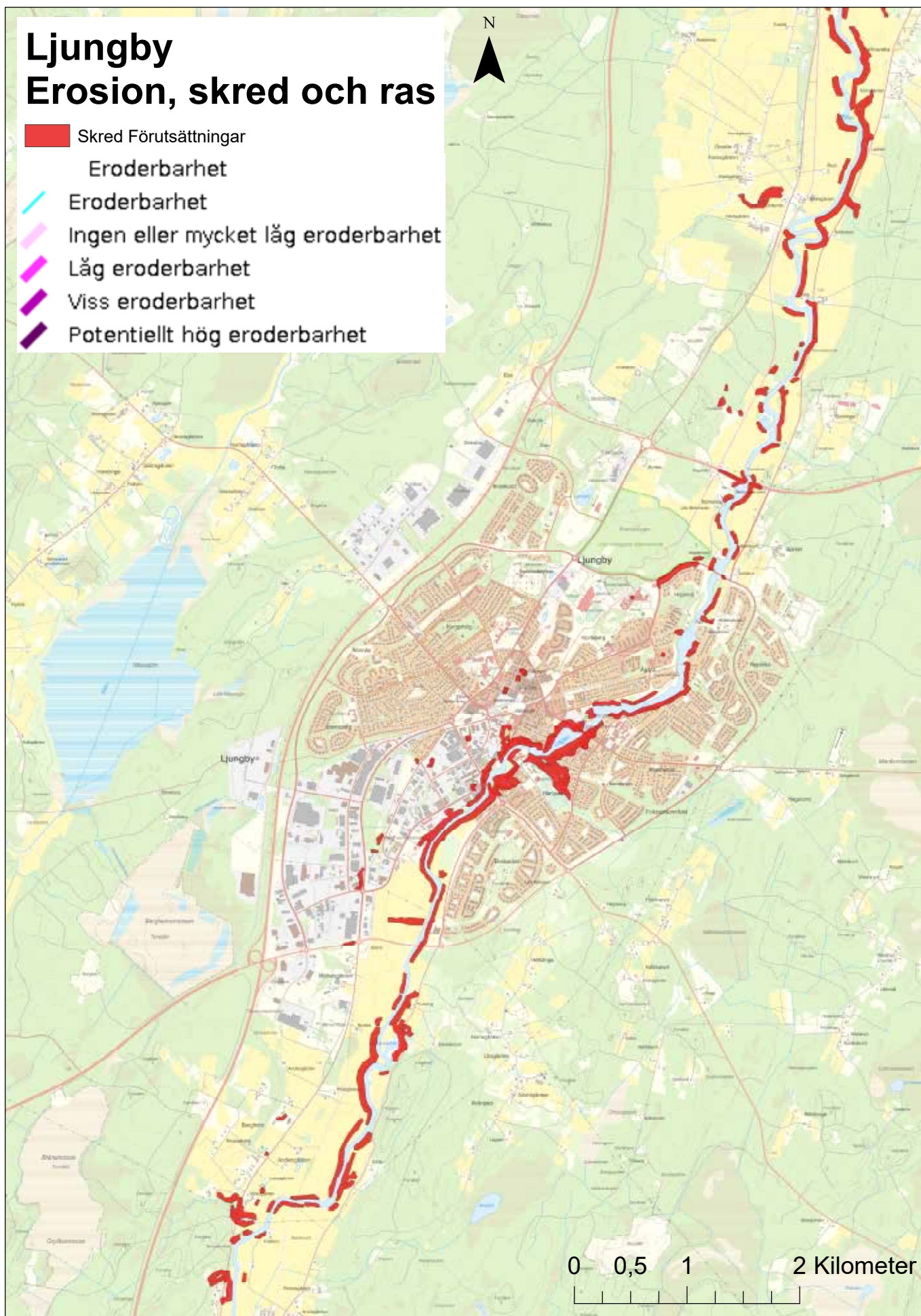
Ljungby kommun har tagit fram verksamhetsplan och handlingsplan för klimatanpassning för kommunala verksamheter. I handlingsplanen ingår bland annat att ta fram en dagvattenstrategi samt att lokalisera och klassificera områden som är känsliga för ras, skred och översvämning. Vidare har det gjorts en skyfallskartering, vilken visar låglänta områden som riskerar att översvämmas vid skyfall. Alla dessa faktorer är viktiga för att ha bra förståelse för att vissa områden kräver extra omtanke i dessa frågor inför exploatering och om möjligt undvika riskområden vid ny bebyggelse. Ett viktigt underlag för kommunens arbete med klimatanpassning är den regionala handlingsplanen för klimatanpassning, vilken innehåller länsstyrelsens målsättning för klimatanpassning, förslag på åtgärder för att uppnå målen och beskrivningar av läget i länet.

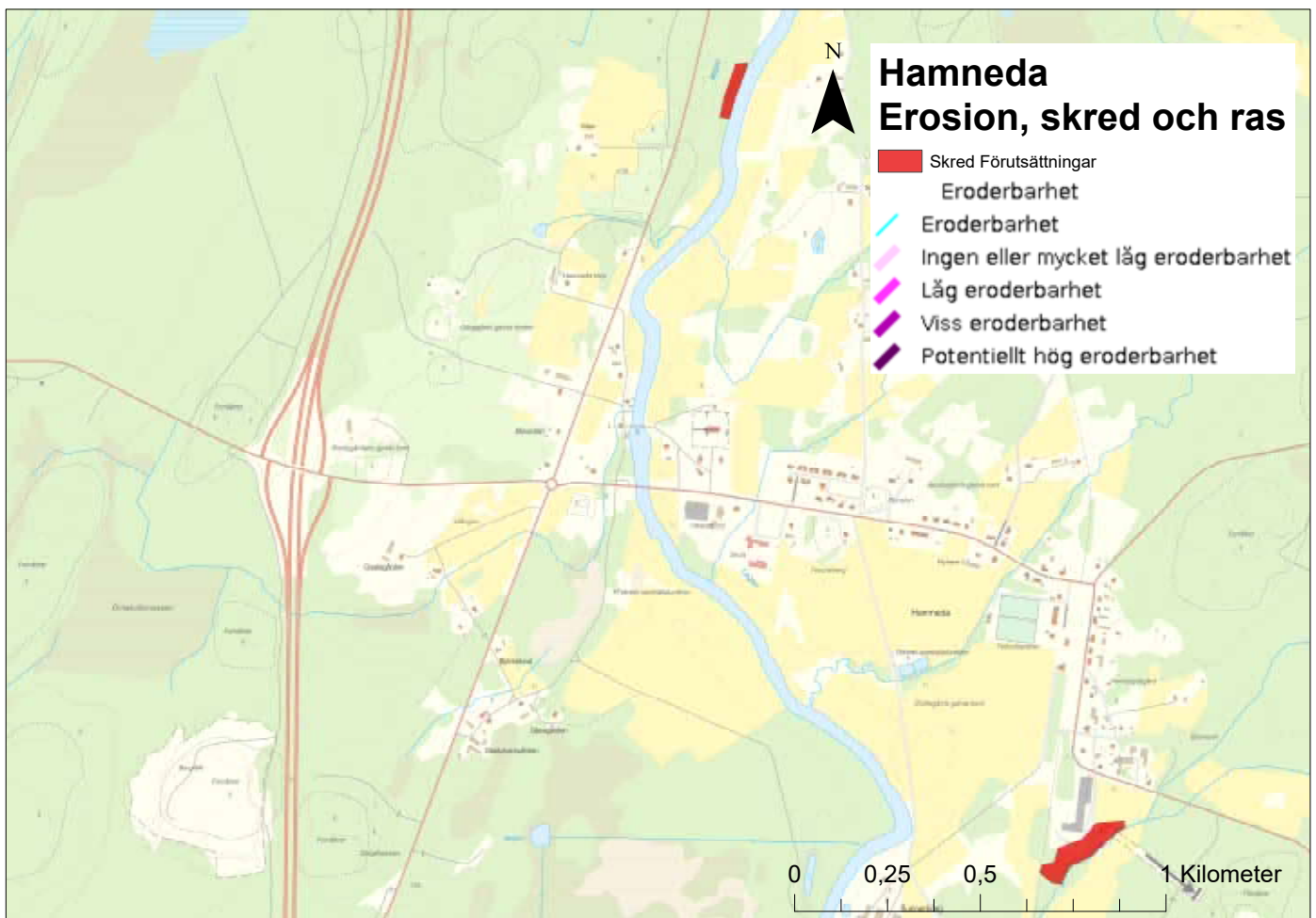
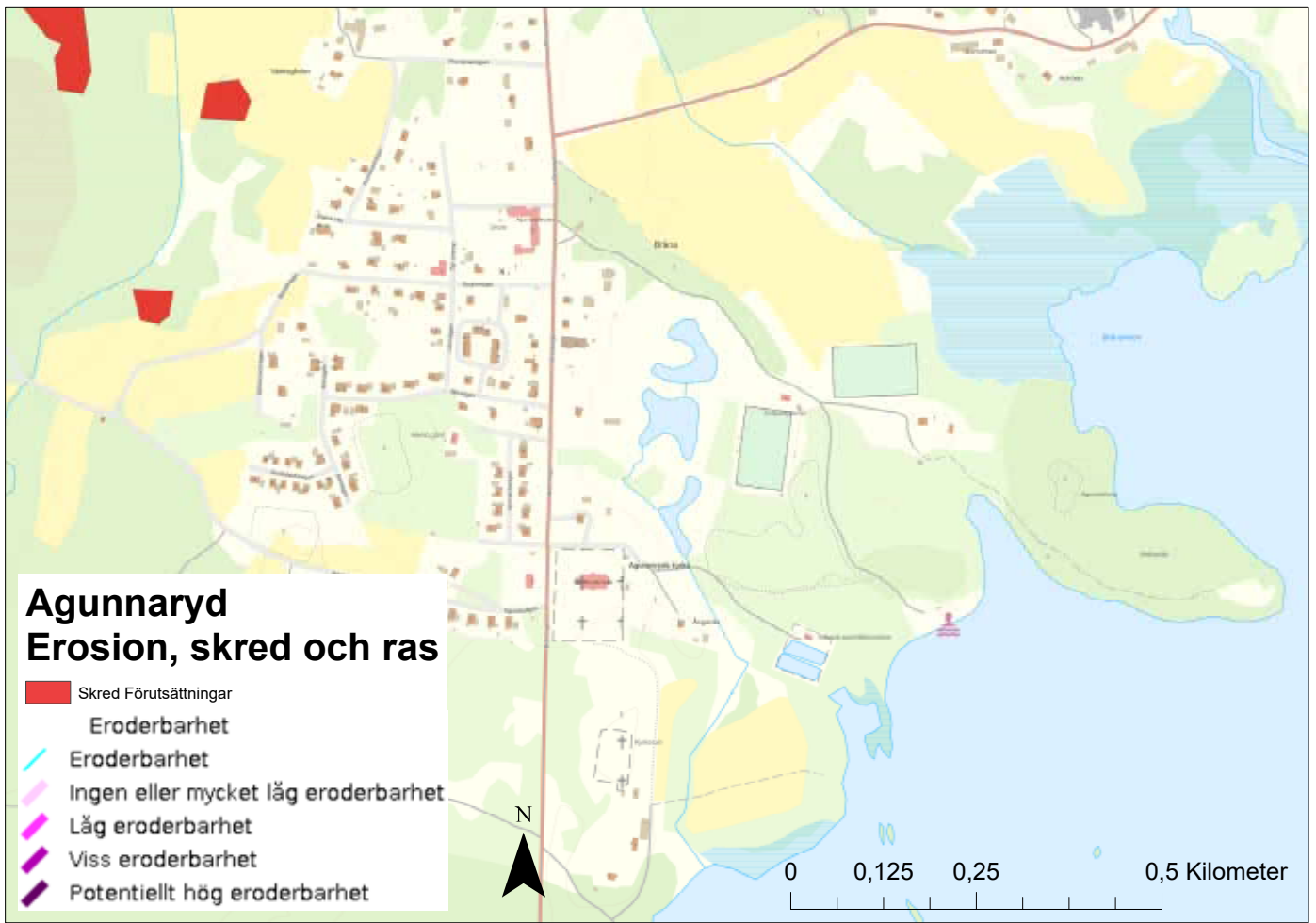

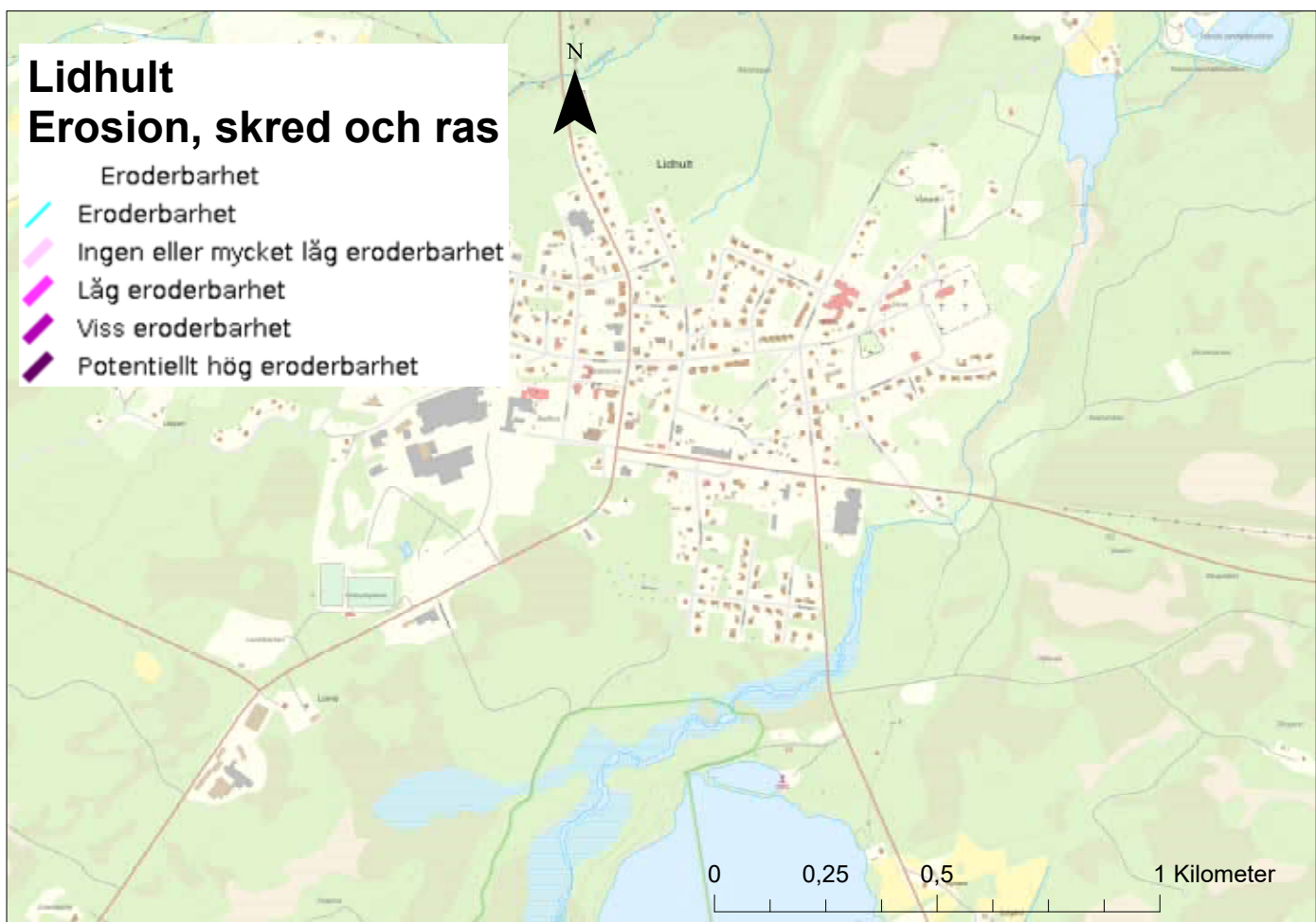
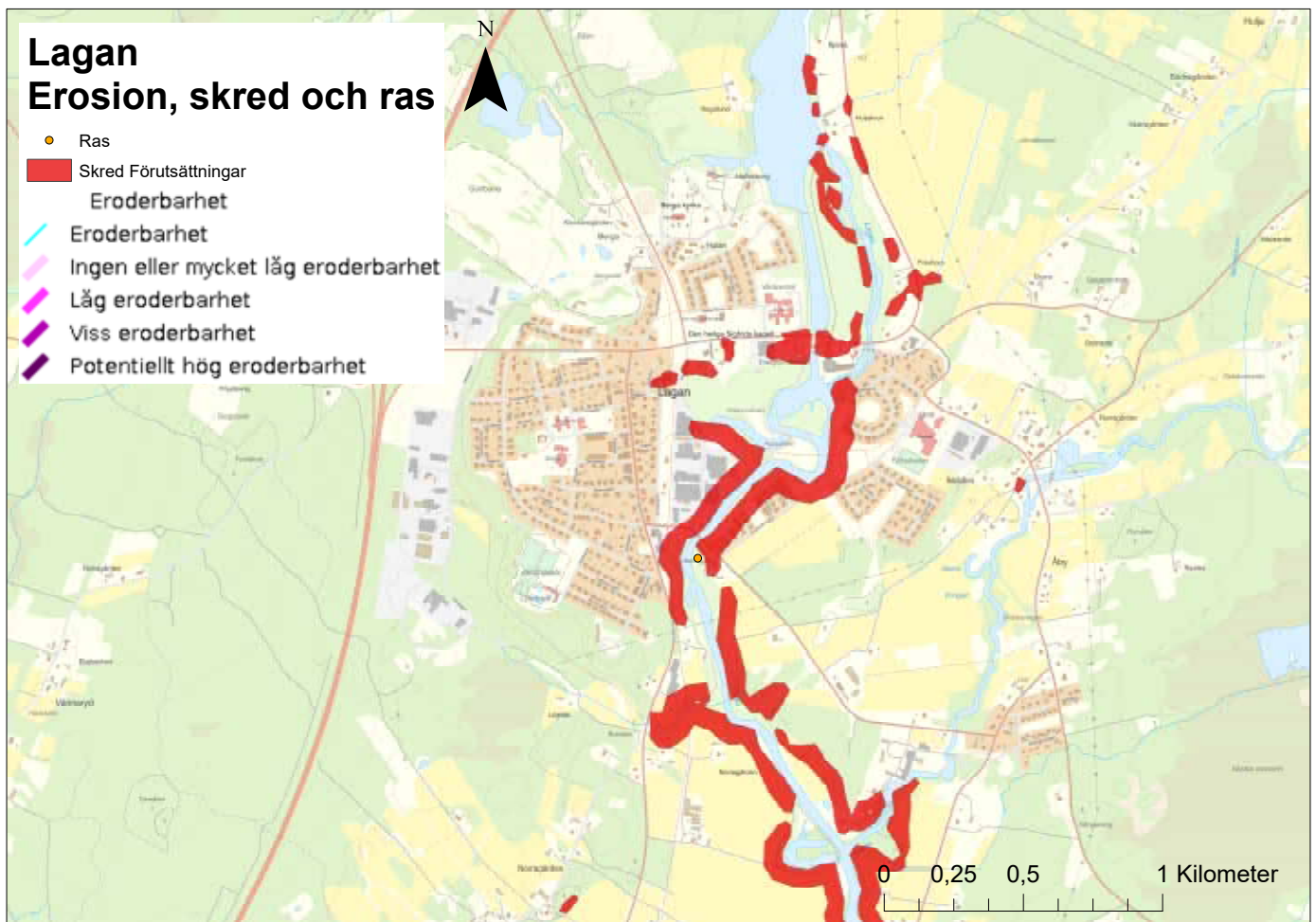
Ljungby

Erosion, skred och ras

- Skred Förutsättningar
- Eroderbarhet
- Eroderbarhet
- Ingen eller mycket låg eroderbarhet
- Låg eroderbarhet
- Viss eroderbarhet
- Potentiellt hög eroderbarhet

Ryssby

Erosion, skred och ras

- Ras
- Skred Förutsättningar
- Eroderbarhet
 - Eroderbarhet
 - Ingen eller mycket låg eroderbarhet
 - Låg eroderbarhet
 - Viss eroderbarhet
 - Potentiellt hög eroderbarhet

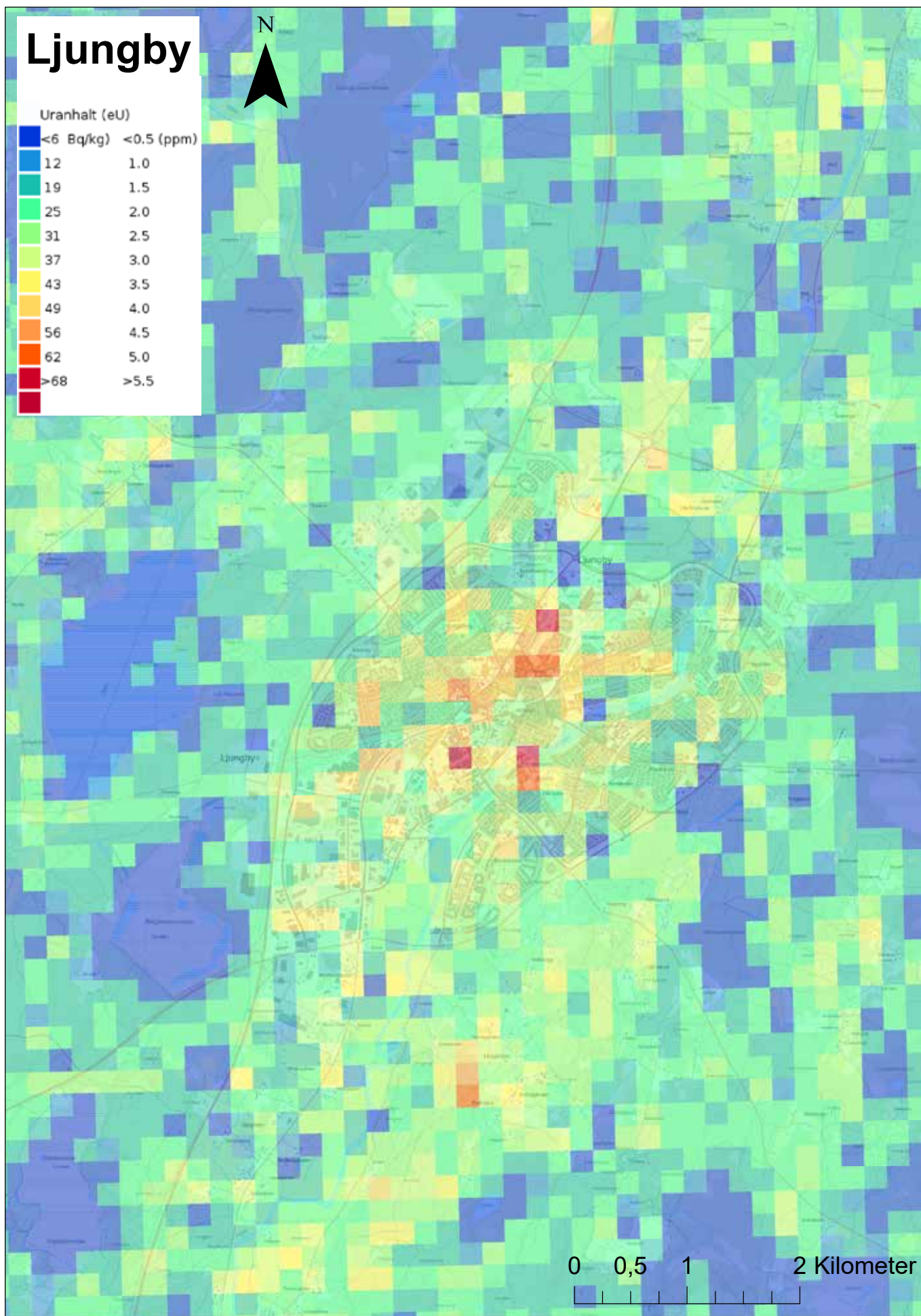

Radon

Radon är en radioaktiv gas som bildas från naturligt förekommande uran i berggrunden och i jordarter. Gasen varken luktar, smakar eller syns och har ofta sitt ursprung i luft som finns i marken, vilken kan läcka in i hus. Radon kan även ha sitt ursprung i vatten eller byggnadsmaterial, exempelvis blåbetong. Förhöjda halter av markradon förväntas främst finnas i kvartsrika bergarter, som vissa graniter och pegmatiter, samt i alunskiffer. Jordarter med mycket luftfickor, som sand- och grusrika jordarter, kan innehålla mer radon. I Ljungby kommun är det generellt låga nivåer av radon, främst för att det inte finns så mycket exponerad berggrund.

Områden som kan förväntas ha förhöjda halter är ett område med bergarten diabas mellan sjöarna Möckeln och Tjurken samt i vissa områden med rullstensåsar. Förhöjda radonhalter finns bland annat i centrala delar av Ljungby stad och kan kopplas till förekomsten av mer sorterade isälvsmaterial. För markanvändningsförslag som berörs av förhöjda radonhalter anges det i beskrivningen av respektive område. I samband med planläggning eller nybyggnation av ett område där det finns risk för radon kan markundersökning behöva göras. Det är viktigt vid uppförande av ny bebyggelse att i områden med risk för förhöjda halter av radon säkerställa radonsäker grundläggning. Gällande gränsvärden i Boverkets byggregler ska uppfyllas.

Omvärldsanalys

Fotograf: Jen Theodore

Omvärldsanalys

En omvärldsanalys har tagits fram för att kunna fungera som grund för kommunens långsiktiga utvecklings- och visionsarbete, särskilt vid arbetet med att ta fram en ny översiktsplan.

Omvärldsanalysen beskriver utifrån tillgängligt underlag nuläge och de förändringar i omvärlden som formar de framtida förutsättningarna för kommunens utveckling och attraktivitet gällande främst näringsliv, arbetsplatser, boende och besökare. Omvärldens påverkan på kommunen beskrivs i omvärldsanalysen i tolv punkter. Analysen förser kommunen med kunskap om framtida utmaningar och trender samt osäkerheter kopplat till kommunutveckling.

Utifrån omvärldsanalysens resultat har ett antal förslag på prioriteringar för kommunens framtida arbete tagits fram. Förslagen baseras på vad som uppfattas som centrala punkter för Ljungby att fördjupa och/eller utveckla sig inom. Utgångspunkten har varit Ljungby kommunens befintliga unika värden samt geografiska läge och möjligheter till arbetspendling.

De föreslagna prioriteringarna har i arbetet med program till översiktsplan använts för att, tillsammans med utpekade utmaningar, definiera ställningstaganden som är relevanta för kommunens samhällsplanering. Detta beskrivs vidare i avsnittet om utmaningar och ställningstaganden. Alla förslag är i olika utsträckning relevanta för kommunens översiktliga planering, men några av förslagen har tydligare koppling till kommunens övriga utvecklingsarbete med till exempel näringslivsfrågor. De prioriteringar som omvärldsanalysen föreslår är följande:

1. Ökad innovationskraft

Gör det mycket enkelt att utveckla idéer i Ljungby kommun:

Förslaget handlar i första hand om att attrahera personer som har en egen drivkraft till att utveckla både sig själva och sin omgivning. Många av dessa finns redan idag i Ljungby men de behöver bli fler och de kan i praktiken vara kopplade till vilken bransch eller vilken sektor som helst. Eldsjälarna är viktiga stenar i samhällsbyggandet och kan de lockas att starta projekt och processer i Ljungby kommun så kan det bli ringar på vattnet.

2. Förenklat resande

Göra resandet enklare samt underlätta för transporter och logistik av alla slag:

Se till relationen mellan Ljungby stad och Ljungby kommun samt i dess förlängning grannkommuner och de regioner där dessa kommuner återfinns i. Gränsdragningar fungerar i praktiken som förvaltningsgränser av olika slag. Andra relationer att titta närmare på kan vara dag- och nattpendling, fritid och arbetstid, sommar och vinteraktiviteter.

Antalet funktionella arbetsmarknadsregioner minskar sakta i Sverige då vi som individer är alltmer rörliga och det sker en allmän infrastrukturutbyggnad.

3. Ökad attraktivitet

Öka attraktiviteten mot gruppen unga vuxna och etablera lockande levnadsmiljöer:

Förslaget handlar i grunden om attraktivitet och lyfter specifikt begreppet unga vuxna och att Ljungby kommun görs än mer attraktivt att bo och leva i. Statistiken visar att just denna grupp tenderar att flytta till större städer eller universitetsorter för att sedan bli kvar där. Livsstilsfrågor kan här vara avgörande att fokusera på.

4. Ökad trygghet

Se över hur trygghetsfaktorerna kan förstärkas:

Ytterligare förstärka trygghetsfaktorerna i kommunen, vilket även har bäring till det tredje förslaget. Att behålla sjukhuset och samtidigt utveckla barnomsorgen samt säkerställa att säkerhet i hem och på allmän plats fungerar är viktigt, inte bara för den enskilda människan utan även för näringslivet.

5. Verksamhetsutveckling

Aktivt arbeta för verksamhetsutveckling utifrån jämförelse mellan branscher och industrier för att visa på möjliga utvecklingsspar med fokus på digitalisering:

Det femte förslaget är kopplat till det tredje men fokuserar på att arbeta över branschgränser för att stödja en branschbreddning men också utveckla den egna branschen med hjälp av exempelvis digitalisering och industri 4.0-frågor. Industri 4.0 eller den fjärde industriella revolutionen siktar inom tillverkningsindustrin mot smartare och effektivare produktion och logistik med hjälp av intelligenta digitala nätverkssystem. Detta är något som även stöds av Region Kronoberg och bedömningen är att unga personer kan bidra med mycket värdefulla erfarenheter kring användning och produktion av ny teknik.

6. Utveckla tjänstesektorn

Etablera dialog kring utveckling av olika former av tjänster inom etablerade och nya områden, både vad gäller enskilda företag och hela branscher: Förslaget lyfter tjänstesektorn explicit och pekar på flera olika perspektiv. Ur ett upplevelseperspektiv har det uttryckts ett behov av fler möjligheter medan i ett utvecklingsperspektiv exempelvis naturen och civilsamhället kan utgöra stabila grunder för att skapa nya arbetstillfällen. Minst lika viktigt kan det vara att stödja utvecklingen i redan etablerade industrier och företag till att bli mer tjänsteinriktade.

7. Förebyggande kompetensförsörjning

För dialog om kommande behov hos näringslivet. Inled parallellt proaktiva samarbeten för att få framförallt unga vuxna in på arbetsmarknaden:

Förslaget understryker behovet av kvalificerad kompetens till vårt näringsliv och våra organisationer. Samtidigt handlar det om de som står långt från arbetsmarknaden. Med ett aktivt stöd in på arbetsmarknaden så blir kommunen samtidigt en mer attraktiv plats att leva i.

8. Satsa på vatten och vattenförsörjning

Inled ett arbete som stödjer utveckling kring relevanta vattenfrågor i Ljungby kommun:

Det åttonde förslaget pekar på ett globalt problem som numera även är relevant i Sverige, nämligen frågan om vatten och tillgängligheten till vatten. Ljungby är, baserat på sitt läge, en naturlig plats för att diskutera alla former av frågor kring användning och förbrukning av vatten. Att kunna bjuda in ledande personer på en internationell nivå och diskutera behov och möjligheter kring vatten och vattenförsörjning skulle kunna innebära att Ljungby kan förstärka och utveckla ett branschsegment kring vatten och dess användning.

9. Utveckla den muntliga berättartraditionen

Utveckla arbetet kring berättartraditionen. Den muntliga traditionen är stark och kommunen bör utveckla och ta tillvara på Sagobygdens etablerade varumärke med kopplingar till Unesco som kan locka till sig mer kultur:

Förslaget handlar om berättandet och de mjuka kulturella värden som finns runt det. Det handlar både om det talade ordets kraft och möjlighet samt om retorikens styrka och den goda sagans sätt att påverka oss som individer i rätt riktning oavsett om vi är unga eller gamla.

10. Gränsöverskridande samverkan

Fortsätt att föra dialog om framtiden i samtiden. Bjud in till samtal mellan olika myndigheter och hitta möjligheter till utveckling mellan ansvarsområden:

Förslaget handlar om gränsöverskridande samverkan. Att samverka i olika former har redan nämnts under olika punkter ovan men vi vill ändå understryka att utveckling sker både snabbare och säkrare vid samverkan. Att särskilt bjuda in till dialog om de svåra frågorna ser vi som viktigt. En sådan fråga handlar om unga vuxna som hamnar i någon form av utanförskap.

www.ljungby.se/oversiktsplan

